

PORGazeen

POUZE PREZENČNĚ

18

Časopis Prvního Obnověného Reálného Gymnázia * Ročník V * Cena 10 Kč

Rozhovor s Jaroslavem Jirmanem

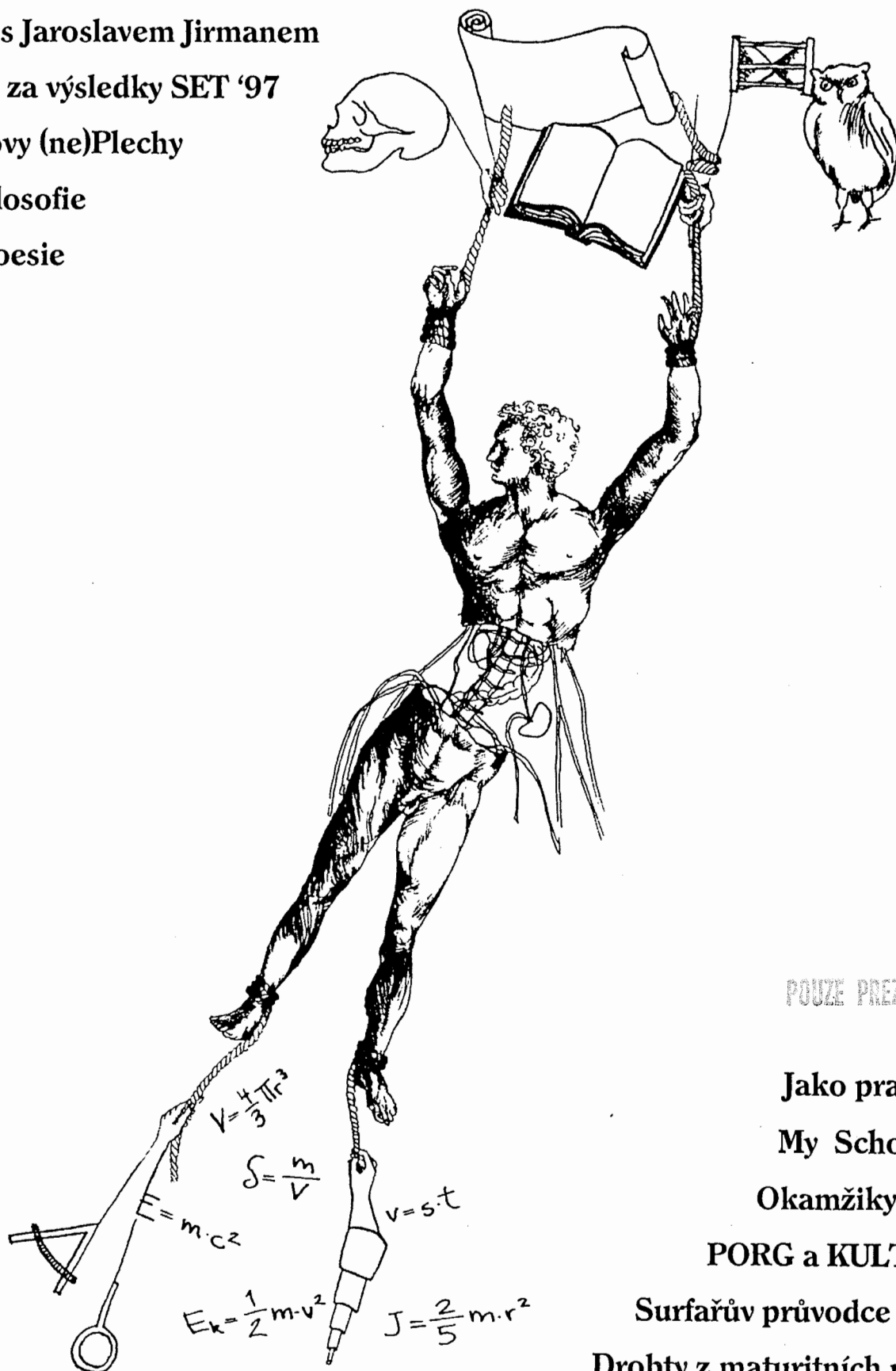
Ohlédnutí za výsledky SET '97

Plechacky (ne)Plechy

O výuce filosofie

Stránky poesie

Šachy

POUZE PREZENČNĚ

Jako prase kostí

My School Daze

Okamžiky v Anglii

PORG a KULTURA II.

Surfařův průvodce mezisítí

Droby z maturitních písemek

PORGAZEEN

Časopis Prvního Obnoveného Reálného Gymnázia

18. číslo PORGazeenu (V. ročník) vychází
5. května 1998

Šéfredaktor

Ondřej Zátka

Zástupce šéfredaktora

Lukáš Honzák

Redakce tohoto čísla (in alphabetical order)

Lukáš Honzák
Kuba Krč
Ondřej Pečený
Adoup Pejčmejkr
Ondřej Zátka

Grafik

Lukáš Honzák

Ilustrace na titulní stránce

Klára Šípková

Jazyková úprava

Ondřej Zátka
Kuba Krč

Cena výtisku

10 Kč

Jak přispět do PORGazeenu ???

Napište příspěvek a

1) Pošlete jej na adresu školy:

PORG - Lindnerova 3, Praha 8, 180 00

2) Předajte jej některému z redaktorů

Autoři dostávají jeden výtisk zdarma

Uzávěrka 19. PORGazeenu: xx. června

OBSAH

Úvodník	3
Jak dál?	4
Ze Života a Smrti Školy	
Glosy	4
Ohlédnutí za výsledky SET '97	6
Kvartáni opět úspěšiv testech KALIBRO	7
Plechackovy ne(Plechý)	8
Okamžiky v Anglii	17
Téma	
O výuce filosofie	14
Rozhovor	
Jaroslav Jirman	22
Test	
Aké sú tvoje znalosti Slovenských reálií	12
Knihy	
Dobrodruzi, puritáni a Indiáni.	13
Hrst novinek ze školní knihovny	16
Dokonale utajená Korea	21
Tvorba	
Stránky poesie	18
Učitel národů (úvaha)	20
Kultura	
PORG a KULTURA II.	21
Šachy	26
English page	
My School Daze	24
Mé Školní omámení	24
Má školní	24
Různé	
Internet	7
Jako prase kostí	16
Droby z maturitních písemek	27

POUZE PREZENČNĚ

**PORGazeen číslo 18 vychází
za vydatné podpory nadace
OPEN SOCIETY FUND,
od níž redakce dostala grant
na výrobu časopisu.
Děkujeme**

Úvodník

Po lesní pěšině šel hoch, ani nevím, jak se jmenoval, a něco si hvízdal. Co to bylo, to vám také nepovím. Znělo to jako: „Úi-úi-úi-úiúíí!“ Nevíte, jaká to mohla být písnička? Hoch by si tak byl jistě hvízdal až na konec lesa, ale najednou se mu do písničky něco vpletlo. Takové: „Šššššš-šš-šš.“ Jako když prší.

Neprší snad doopravdy? Hoch natáhl ruku a díval se do nebe. Kdepak pršet! Obloha byla čistounká jako obálka nového sešitu a na ruku ani nekáplo. Ale pořád se ozývalo: „Ššš-šššššš...“ Co by to mohlo být a odkud to asi přichází? Aha, z levé strany... Strana sjednocuje ve své politice zájmy všech tříd a vrstev společnosti. Strana je jedinou silou, schopnou na základě vědeckého socialismu formulovat ucelený marxisticko-leninský program rozvoje společnosti a organizovat pracující k jeho uskutečnění.

Jedině v čele s marxisticko-leninskou stranou může dělnická třída splnit své historické poslání hrobaře kapitalismu a tvůrce komunistické společnosti, jediné v čele s komunistickou stranou může dělnická třída hrát úlohu vedoucí síly všech pracujících v boji za vybudování beztřídní společnosti. Velkolepá strategie sociálního života je nejvýraznější při územních sporech a soutěžení o potravu. Dělnice vstupují do soubojů riskantnější než samotářsky žijící kutilky. Mohou se chovat jako šestinohé kamikadze. Samotářská kutilka takovou volbu nemá. Pokud je zabita či zraněna, je mimo hru, stejně jako kdyby omylem zničila nutné zpevnění okraje svého hnízda. Ne tak dělnice mravenců. Naši mravenci se už na to připravili. Cestou sbírali kdejaký kousek dřeva, každý vhodný kamínek. Za chvíli se to nad jejich průvodem ježilo jako chloupky na housence.

Vrhli se do práce jako diví. Ferda vedl zedníky a nejenže všechny chodby opravili, ale postavili tam pro caparty a mladé mravence i tělocvičnu s kolovadly, a v chodbičkách, které šly z kopce, udělali skluzavky, po kterých se všichni mohli vozit na zedečku. Kuřihlásek zase vedl lovce a za chvíli se vracel s celým stádem mravenčích krav. Na největší seděl Trumbelínek a

zpíval si: „Jede voják na svém koni, jede do boje!“ Realita je boj. Realita, toť třídní boj, realita, toť v prdeli oj. Realita je boj idejí, v němž budulní mizejí. Boj o zrno, boj o vědomí, boj o široké masy. Realita je boj proti všem, kdo nemají čisté úmysly, proti všem, kdo kářejí do vlastního hnízda. Pokud nově přichodzí naleznou v sousedství hnízdo další kolonie medonošů, někteří z nich rychle běžejí k hnízdu a kladou své vlastní mobilizující značky, abychom si mysleli, že všichni v naší zemi, do jednoho muže a do jedné ženy, jsou bezvýhradně pro socialismus, že je všem všechno jasné.

Jsou lidé, kteří ještě včera s námi souhlasili a dnes jsou pro to či ono nespokojeni a svou nespokojenost tou či onou formou dávají najevo. A možná, že zítra někdo, kdo se zklame ve svých osobních ambicích anebo subjektivně bude pociťovat nelibost, se kriticky vyjádří o socialismu. Jsou takoví lidé! Jistěže jsou a vždycky byly takové živly! Ležely v hajárně a byly značně veliké. Královna je láskyplně pohladila, ale sotva po nich přejela rukama, trhla sebou mocným překvapením: pošpinili dělnickou třídu a její historickou úlohu, ostouzejí lid země, které se odcizili.

Náš lid jako jeden celek jednoznačně vystoupil a dal jim svou srozumitelnou odpověď. Dal jim jasně na srozuměnou, koho jsou mluvčí oni a koho za svého mluvčího považují pracující. Spravedlivé rozhořčení našeho lidu také potvrdilo, že jsou to ubozí generálové bez vojska a pokud mají možnost napadnout mravence rodu *Pheidole* v omezeném prostoru v laboratoři, rychle je zničí a sežerou. Jestliže jde o nepřátelskou, protisocialistickou, revizionistickou činnost, potom otevřeně říkáme, že komunisté učiní všechno, aby ji v zárodku zmařili. Ale po většinu času jen sedí a čekají jako plně natankované tryskové stíhačky na palubě letadlové lodi. Jak bojovníci, tak i menší dělnice jsou instinktivně naladěni k větší citlivosti na „ohnivé“ mravence než na jakéhokoli jiného nepřitele. Stačí se jen zapovídat a neštěstí je hotovo. Nepřítel číhá třeba za nejbližším kamínkem a hoňte ho potom, když utíká s uloupenou kuklou, která

odpovědně vytyčuje a kontroluje linii státní politiky s cílem prohlubování jejího demokratického charakteru.

Rozvíjet socialistickou demokracii znamená otevírat existující i nové zdroje takového rozvoje. Jaké jsou to zdroje? Je to především hluboké vědecké poznání společenských procesů. Takového vědeckého poznání a na něm založené revoluční praxe je schopna pouze a jediné strana dělnické třídy. „Potřebujete dělníky, pane Mravenče? To bude báječné, takové hračky. Známe dva kovářky, pane, báječné řemeslníky. Nechcete je? S jejich iniciativou je však nutné dobře hospodařit, vhodným způsobem ji ovlivňovat a rozvíjet. Rozvíjet iniciativu a aktivitu pracujících nemá nic společného s podporou živelnosti a neodpovědnosti. Proto naše strana klade mimořádný důraz na politicko-ideovou výchovu, na formování socialistického vědomí člověka, na jeho marxisticko-leninskou, pracovní a morální výchovu,“ řekl brouk Pytlík.

Než Ferda odpověděl, už tu byli dva kovářci, hned se dali do práce a Pytlík je obskakoval, všude radil a vykládal, jaké hračky a zábavičky poznal v kině. Zatím se už valila po mezi rodina paní plošnice Ruměnice. Široko daleko, kam by bleší oko dohlédlo, bylo vše červené, jako by někdo polil mezí krví. Všechno před nimi utíkalo na všechny strany. Na vedoucí úloze strany, na její činnosti, závisí stupeň uvědomělosti lidu, rozvoj jeho aktivity a iniciativy. Činnost lidových mas se nestává uvědomělou automaticky, mechanicky, sama od sebe, ale závisí na dělnicích, které vylézají z hnízda, shánějí potravu v okolí mezi trsy trávy a lezou i na nízká stébla trav a na keře, kde hledají mrtvý hmyz a nektar. Každým rokem však tuto obvyklou aktivitu na několik hodin přerušují.

Ale pro pět ran do hlavy, vždyť já jsem vám zapomněl říci právě to nejdůležitější! Teprve nyní, když se tak dívám na ty rezaté hlavy a tykadla, mě napadá: vždyť to vůbec nebyli žádní kluci, vždyť to byli rezaví mravenci! Společně s námi budovali naši socialistickou vlast!

Vybral a uspořádal **Ondřej Zátka**, radili **Lukáš Honzák** a **Kuba Krč**.

Všechno zlé je k něčemu dobré. V minulém čísle jste si mohli přečíst Přemkovo zamyšlení nad historií PORGazeenu, nad jeho chybami i přednostmi. Přemek odešel ze šéfredaktorského postu, ale časopis tu zůstal a je potřeba o něj stále pečovat. Naskytla se tak ideální příležitost ho změnit – k lepšímu.

„Co bude dál?“ ptáte se... možná. Mnozí z vás si všimli, že PORGazeenu poslední dobou něco schází. Jeho vývoj se zastavil na jakémsi začarovaném místě a nechce se pohnout. Slyšel jsem názory, „že už ho stejně nikdo nečte, že to nikoho nezajímá, že tam nic není a že se s tím vůbec ještě pachtíme.“ Do jaké míry jsou takové poznámky myšleny v legraci a do jaké vážně, nevím. Ale vzhledem k tomu, že poslední číslo zmizelo během tří dnů téměř do poslední výtisku, nedělá mi zatím oblibnost PORGazeenu příliš těžkou hlavu. I já však pociťuji nutnost jistých změn.

řům. Ani studenti však nejsou jednotná masa. Každý z nich se věnuje něčemu jinému, mají různé zájmy a i pro ně je často jediným vzájemným pojtkem škola. Když z PORGazeenu zmizela někteří z nich o něj ztratili zájem.

Souvisí s tím také aféra „placené inzerce“. Po určité době se totiž články o škole opět objevily. Měly však poněkud jiný charakter než dříve. Příliš často se zabývaly jednacím řádem SPORGu, stanovami školy a podobnými problémy, které byly pro většinu čtenářstva nezajímavé (na první pohled se podle vášnivých diskusí ve škole může zdát, že to není pravda, ovšem malé množství těch, kteří se podobnými záležitostmi zabývali, bylo vždy slyšet víc než většina ostatních, kterým celý ten zmatek nic neřikal – mám na mysli zejména studenty nižších ročníků). Ani argument hovořící o tom, že problémy školy je potřeba nechat „vyhnout“ i na stránkách PORGazeenu nemohl ob-

sy, jež jsou nějakým způsobem zajímavé. Nemusíte je ale jen nacházet, můžete je tam taky ztrácet. Apeluji zde zejména na starší neúnavné surfaře, které vídám trávit na oceánu celé dny. S neobyčejnou mrštností přeskakují z vlny na vlnu a činí jim to nevylicitelnou rozkoš. Byl bych rád, aby nezapomínali na své mladší spolusurfaře, jimž pro nedostatečné zkušenosti často nezbyvá než se plácát v mělkých vodách u břehu. Odvážní skokani, vynořte se občas z omamného oblaku vodní tříště a podělte se s ostatními o cestu do vzdálené, klidné laguny, kde tělo nalezne odpočinku a duše rozptýlení. (Pro nebásníky: surfařem myslím člověka, který často pracuje s Internetem; klidnou lagunou pak stránku, kde se vyskytuje cokoli pozoruhodného a cestou do této laguny internetovou adresu. Oblak vodní tříště symbolizuje jemnou, modře světlou aurou, která se občas vyskytuje okolo hlav některých našich multimediálních a

Zpět ke kořenům aneb proč jsou bílé vrány vzácné

Na první pohled nejméně nápadnou novinkou, která má však zásadní význam, je drobná obměna na obálce. Ještě na minulém čísle jste v pásku pod logem četli: Časopis studentů Prvního Obnoveného Reálného Gymnázia * Ročník V * Cena 10 Kč. Tentokrát tam opět, jako na číslech z dávných zlatých časů, stojí: Časopis Prvního Obnoveného Reálného Gymnázia * Ročník V * Cena 10 Kč. Drobnost, řeklo by se, ale velice důležitá. Staví totiž PORGazeen do zcela jiné role v životě školy, respektive vrací ho do role, která mu byla původně vymezena – do role časopisu nejen o škole.

Když PORGazeen vznikal, byl svými zakladateli tvořen jako časopis, který měl studentům, profesorům, rodičům a všem ostatním, kteří se o naši školu zajímají, sdělovat novinky, přibližovat školní život a podávat informace o různých školních akcích (školách v přírodě, zahradních slavnostech, divadelních večerech apod.). Samozřejmě také přinášel články o filmech, hudbě, knihách a jiných věcech, které byly zajímavé zejména pro studenty. Jeho oblibnost však pramenila z toho, že se zajímal převážně o téma, jež spojovalo celou čtenářskou obec, na kterou byl zacílen – o školu.

Po určité době se asi redakce začala cítit školou svazována (nemohu to tvrdit s jistotou, protože v té době jsem v PORGazeenu ještě nebyl) a vzbouřila se. Pokud se díváte, že ta revoluce unikla vaší pozornosti, vezte, že na tom není nic zvláštního. Nestala se ze dne na den a nebyla ani nijak bouřlivá. Probíhala postupně a nenápadně: pomalu začaly mizet články o škole, z titráže se vytratila profesorská jména, na přípravě čísla se podílelo stále méně lidí. Jediným na první pohled patrným projevem bylo připsání zmiňovaného slůvka na obálku. PORGazeen přestal být časopisem o škole, stal se časopisem studentů a už tím se částečně odcizil svým „nestudentským“ čtená-

stát. Mnohdy se totiž objevily články, které pouze řešily osobní spory dvou lidí nebo úzkých skupin, ostatní se jevíly zamlžené a nejasné. PORGazeen se tak stal arénou pro každého, kdo chtěl dát volný průchod svým polemickým choutkám. (Chcete se porvat? Není nic snazšího: napište článek, který bude urážet a zběsile kritizovat co možná největší počet lidí, a to by v tom byl čert, aby se v příštím čísle neobjevila rána na oplátku.)

Proto se redakce rozhodla pohrozit placenou inzercí. Nebyl to úplně nejšťastnější krok. Mnoho příspěvků mohlo být vyřazeno pro nekvalitnost a samoučelnost, jiné pro nesrozumitelnost a další pro urážlivost. Takové řešení by sice zřejmě vyvolalo mnohé interní redakční spory a diskuse o ceně, ale nezpůsobilo by neštěstí, které jinak PORGazeen muselo potkat: neštěstí v podobě absolutního vymizení článků o škole. Jejich potenciální pisatelé zřejmě nabyli dojmu, že o PORGu se dají psát jen články rádobí politické, které s puncem hluboké fundovanosti neřikají zhora nic. Nevěřte tomu, není to pravda! Je mnoho zajímavějších a především důležitějších témat, o kterých lidé ve škole chtějí číst. Proto vás vyzývám: Pište články o škole! Pište a já vám za redakci slíbím, že otiskneme všechny vaše texty, pokud nebudou hloupé, demagogické nebo urážlivé.

Nebojte se ale, že PORGazeen teď bude jen nudnou školní brožurkou. Naopak; budeme se snažit, aby jeho obsah upoutal většinu z vás. Doufáme, že oživení přinese několik nových rubrik, které se od tohoto čísla budou pravidelně objevovat. Patří mezi ně například Surfařův průvodce mezisítí, jehož úvod nám na požádání ochotně, rychle a bez problémů (narozdíl od jiných, vid, Jonatáne) napsal Tomáš Bíla. Tato rubrika by se od příště měla proměnit v okénko, ve kterém budete nacházet internetové adre-

virtuálních spolužáků.)

Hrst novinek ve školní knihovně netřeba komentovat. Snad přitáhne do tajuplného školního sklepení také někoho jiného než Eduarda.

Prozatím poslední novinkou je English page. Její vznik byl provázen mnohými zmatky a nedorozuměními. Když jsem Johna požádal, aby zaplnil jednu stranu jakýmkoli anglickým textem, ani mě nenapadlo, že bychom ho mohli otiskovat s českým překladem. Pak se ale v redakci ozvaly hlasy, že je to moc složitá a že tomu nikdo neporozumí. Kromě toho známe dobře studenty PORGu a obávali jsme se, že možná budou líní nějaký cizí text vůbec číst. Očištění pouze jediného českého překladu však s sebou neslo stejné nebezpečí. Nakonec jsme se rozhodli přidat k původnímu znění překlady dva. Je to řešení náročnější na místo, ale snad jejich rozdíly alespoň podnítí vaše unavené oči, aby zabloudily i ke krásám jazyka krále Artuše a Tonyho Blaira.

V klidu se tedy začtete do následujících stránek a pokud náhodou zjistíte, že by vás spolupráce na PORGazeenu mohla bavit, neváhejte. Čekáme vás s otevřenou náručí. Platí to nejen pro studenty, ale i pro profesory, mezi nimiž je zatím jedinou bílou vránou (či černou ovci) Kuba Krč, který nám při přípravě tohoto čísla velice pomohl (kromě korektur mu patří dík i za některé nápady pro oživení PORGazeenu).

Čtete a pište, a kdybyste někoho slyšeli říkat, že PORGazeen je imbecilní plátek pro blbečky, pošlete ho do sexty, ať to tam řekne ještě jednou. Však já už mu to vysvětlím.

Ondřej Zátka

Tento článek vyjadřuje názor vedení redakce – pozn. zást. šéfredaktora

Asi jste si všimli, že ve středu byl apríl. Však je také těžké nevsimnout si, že věkový průměr žáků v učebně se výrazně změnil. Ano, o aprílu se dějí divné věci. Ten den je tady proto, abychom si užili trochu legrace.

Porovnejme nyní reakce profesorů na žertíky jejich mladších kolegů. Zeměpisářka sice na začátku trochu reptala, ale když viděla, že nás k rozumu nepřivede, pokračovala ve výuce, a když došlo na opravené písemky, začala obcházet třídy a rozdávat je svým roztroušeným žákům. Matikář reagoval odlišně: „Klidně si žertujte, ale následky si ponesejte sami.“ (Těmi následky byla nenapsaná písemka z matematiky, na kterou na regulérní hodině opakovali.) Nejchladněji se zachoval fyzikář. Když vešel do třídy a zjistil, že tam už nějaký profesor učí, beze slova si sedl a zapisoval si. Ani ho nezarazilo, nebo to alespoň nedával najevo, že daný vyučující spadá věkem spíše mezi studenty. Po chvíli však vyučujícího zaměstnal (jakýmsi) příkladem, a zatímco si vyučující připravoval odpověď, nenápadně zaujal jeho místo a už se nenechal vyhodit. V této hodině už se nic zajímavého nedalo čekat, zeptal jsem se tedy, jestli můžu jít na záchod, a odešel jsem pryč. Ten den jsem se učil pouze jednu regulérní hodinu.

Reakce byly různé, vesměs to však profesori brali s humorem. Zkuste si něco podobného představit na normální škole. Jistě by se to neobešlo bez zhoršené známky z mravů mnoha studentů. V tomto ohledu můžeme být na své profesory pyšní. Apríl je však výjimečný den, můžeme tedy očekávat výjimečné chování. Zastavme se na chvíli u všedních dnů. Profesori často nemají pochopení ani pro půlminutový pozdní příchod a smysl hodiny vidí v tom, když nám „nacpou“ do hlavy co nejvíc informací. Ani nevím kdy jsem si z hodiny odnesl něco jiného než „vědomosti a fakta“ (pravda, někdy si neodnesu ani to). Světlou výjimkou jsou hodiny fyziky a češtiny, z nichž si někdy odnesu i dobrou náladu. To, čím by se naše škola měla odlišovat od ostatních, často schází. Hodiny jsou možná kvalitní (i když i o tom už začínám občas pochybovat), ale kvalita není všechno.

Ikdyž se v prospektu o škole hovoří (alespoň si to myslím) o přátelských vztazích mezi profesory a studenty, snad jen jediný takový vztah bych mohl, ve svém případě, označit za přátelský a dva nebo tři bych mohl nazvat přízní. Je pravda, že to je lepší než jinde a s většinou profesorů se dá mluvit nejen o škole, ale fráze z prospektu je o něčem jiném. Často se v zájmu výuky musí stát z profesora přísná a nelítostná „potvora“. Tomu ale nemusí být vždy „už jen z principu“. Ujasněme si priority. Chceme, aby nás škola navždy poznamenala (nemyslím teď na vědomosti), nebo si máme ze školy odnést hezký zážitek za cenu „menších“ znalostí? Kdo je ideálním studentem? Ten, kdo všechno umí, je zodpovědný, vyžaduje to samé od ostatních a umí se radovat, jen když je nejlepší? Nebo ten, kdo má nějaké mezery, ale umí být tolerantní k ostatním, „umí prohrávat“ a umí být přítelem?

A co my studenti? Nebráníme někdy sami přátelství typu profesor–student? Měli bychom o profesory projevit zájem a pochopení. Často tomu ale brání předsudky nebo vztek kvůli špatné známce. Copak je známka taková katastrofa? Ano, pro některé to může být doma problém a je pro mě lehké to říkat (na tomto místě chci poděkovat svým rodičům – jsou opravdu skvělí), ale stojí to za rozbité vztahy mezi studentem a profesorem? Určitě vztahům moc nepomůže ani „nadprůměrná“ inteligence studentů a jejich individualistický postoj. Takoví studenti dokážou být velice nepříjemní. Když se vám posmívá někdo méně chytrý, snesete to lépe než, když se vám posmívá génius.

Láteřit na školu asi nebude řešením problému. Mohli bychom například profesorům udělat krok vstříc. Nestraňme se jich a oni by nás mohli brát jako lidi. Možná by to přilákalo i více studentů. Tento článek je možná přehnaný a jistě nemá literární kvality, ale to nebyl ani hlavní účel. Úkolem tohoto článku je donutit někoho přemýšlet a snad i něco změnit. Všichni jste gramotní, takže článek přečtete a snad i pochopíte.

Jonatán Verner

P. S. Pokud jste pochopili, že to není apríl, jste na dobré cestě.

Puštěte nás ven!!!

Motto: Vymyslete si cokoliv, ale neříkejte pravdu, protože tomuhle nikdo neuvěřil.

Bylo páteční odpoledne a jak už to u nás ve škole bývá, v počítačové učebně bylo poměrně plno. Tři počítače obsazené žáky nižších ročníků byly zalogovány pod relaxem a jeden další stroj zabrali žáci z tříd a dělali na něm užitečnou práci (jelikož se už pod relax nedostali). A protože málokterá užitečná práce je dlouhodobě zábavná, rozhodli jsme se školu opustit. Ale ono to nešlo. Někjaký dobrák nás totiž zamknul ve sklepě a my jsme nemohli pryč.

Nejprve jsme zvolili metodu „dálej rámus, někdo tě uslyší a přijde“. Všl silou jsme mlátili do těch plechových konstrukcí, co jsou v šachtě mezi záchody (někdy to zkuste, je to skutečně účtyhodný hluk). Všechno snažení je ale k ničemu, procházíme sklepem, prohlížíme jedno okno po druhém, všude jsou mříže, všechno je zabezpečeno, velmi důkladně zabezpečeno, ven to nejde. Nastupuje katastrofický scénář. Chrabrý Jan se vrhá ke skřínce s klíči od nouzového východu, rozbíjí sklo a sobě ruku...

Zde si dovolím malou digresi. Jděte si někdy prohlédnout tu schránku, zejména pak to kladívko. Nedovedu si představit systém, jak sklo rozbít a přitom se nepořezat. A nyní opět do děje.

...vynadáva klíč a odemýká prosklené dveře, otevírají se, všichni se k nim nadšeně vrhají, snaží se otevřít druhé dveře, první zámek odemčen, druhý zámek...

A teď to přijde: od druhého zámku tam nebyl klíč. Byl to nouzový východ, otvor, který se běžně nepoužívá, ale musí být bezpečně k dispozici požáru, zemětřesení, začátku přestávky a s ním spojeným nájezdem na počítačovou učebnu a tak dále. A tento východ nebyl použitelný. Tak, teď jsem se dostatečně vynadával a jdu vám to dovyprávět.

Nad těmi dveřmi je takové malé dvojkno, naše jediná a poslední šance. Přistavujeme stůl a vysazujeme okno. Jde to špatně. Jeden kus je venku, teď ten druhý, je daleko, nedá se na něj pořádně dosáhnout. Konečně je také venku. Vylézt. Je tam strašně prachu, ale jde to, jsme venku. Do školní budovy, bude tam někdo, nebo už je všude zamčeno? Inu, byl tam pan profesor Přebík, který právě odemýkal dveře do sklepa. No nenaštvete to?!

Jarda Mojžíš

Ohlédnutí za výsledky šetření SET '97

Již podruhé zveřejnil letos Ústav pro informace ve vzdělání výsledky rozsáhlého šetření, jehož cílem bylo poskytnout veřejnosti informace o kvalitě středních škol. Před dvěma lety z prvního „ročníku“ tohoto výzkumu vyšlo První obnovené reálné gymnázium jako jedna z nejúspěšnějších škol a bylo je možné nalézt na předních místech hned několika žebříčků. Letos však jako by své pozice vyklidilo. Poklesla kvalita absolventů a výuky obecně? Odpověď zní: nikoliv. Podívejme se, co se za jednotlivými publikovanými údaji skrývá.

Snad největším překvapením letošních žebříčků byla pro všechny, kdo výsledky PORGu sledují, jeho absence v první stovce škol podle úspěšnosti přijímání absolventů na vysoké školy. V minulém ročníku patřilo naší škole celostátně třetí místo při vyhodnocení uchazečů (*tedy těch, kteří se o přijetí na vysokou školu skutečně ucházeli*) a páté při vyhodnocení všech absolventů maturitního ročníku, v obou případech daleko před dalším pražským gymnáziem. Letos takto nazvaný ukazatel zařadil PORG na 101. místo celostátně a na 10. místo v Praze. Prvním důvodem této skutečnosti je změna způsobu výpočtu ukazatele – podle minulého vzorce by byl PORG celostátně dokonce druhý. Už tento fakt dokládá, jak zkreslující může být transformace dat, které dává ÚIV k dispozici. Jako kritérium úspěšnosti vyhodnocuje ÚIV součet jednotlivých úspěšných přihlášek na VŠ připadajících na jednoho absolventa školy (*jednotlivé přihlášky mají navíc různou váhu podle obtížnosti, s jakou se lze na tu či onu VŠ dostat*). Vyplývá z toho, že vyšší hodnotu ukazatele dosáhnou školy, jejichž studenti podávají větší počet přihlášek. Doplatilo na to zřejmě například bezpochyby kvalitní matematické gymnázium M. Koperníka v Bítovci (*minule 5., letos 69.*). Průměrný počet 2.28 podané přihlášky na jednoho absolventa PORGu patří mezi celostátně nejnižší. Úvahou lze dojít k absurdnímu zjištění, že pokud by každý z maturantů obeslal přihláškou všechny vysoké školy, kam by jej díky dosaženému studijnímu průměru přijali bez přijímacích zkoušek (*bez ohledu na jeho zájmy a zaměření*), mohla škola dopadnout mnohem lépe.

Uvedený žebříček má však i jiné vady. Nedá se z něj například poznat, které výsledky se týkají absolventů osmiletého, čtyřletého nebo šestiletého studia (*mezi školami, které poskytují osmileté vzdělání, se PORG posunuje na 7. místo v Praze*). Zejména ale nic nevyovídá o tom, jak úspěšní byli absolventi při přijímání na jednotlivé typy vysokých škol. Teprve dodatečně rozesla-

né podrobnější výsledky odhalily, že za zdánlivě horším pořadím se skrývají nadstandardní výsledky.

V přehledu jsou vysoké školy rozděleny na deset skupin podle příbuznosti a pro každou skupinu je uvedeno, jaký byl podíl úspěšných přihlášek z dané školy. V šesti z těchto deseti skupin dosáhli absolventi PORGu nejlepších výsledků v Praze (*viz tabulka*). Je samozřejmě oprávněné chtít, aby úspěšnost byla celkově ještě vyšší, přesto je snad na první pohled jasné, že publikované desáté místo v Praze neodpovídá příliš realitě.

Zájem o přijetí do gymnázia

V minulém školním roce se ke studiu v primě hlásil přesně trojnásobek uchazečů (*66 uchazečů, 22 přijatých*), což PORG zařadilo na 11. místo mezi osmiletými gymnázii v Praze celkově a na 1. místo pokud jde o nestátní osmiletá gymnázia. Vzhledem k tomu, že od roku 1997 mohou žáci pátých tříd podávat pouze jednu přihlášku ke studiu v osmiletých gymnáziích zřizovaných státem, je jasné, že PORG je nejzákladnější alternativou pro případ, že student na státní školu nebude přijat.

K letošnímu přijímacímu řízení se dostavilo 39 zájemců o studium v primě. Prozatímní zájem o druhé kolo přijímacích zkoušek naznačuje, že i letos bude možné vybírat z přibližně trojnásobného počtu zájemců.

Výuka cizích jazyků

Kvalita a rozsah výuky cizích jazyků byly vyhodnoceny pomocí bodového ukazatele, který sledoval např. počet vyučovaných cizích jazyků na škole (*PORG – 5; větší počet [7] uveden jen pro První soukromé jazykové gymnázium v Hradci Králové*), možnost rozřazení studentů podle stupně náročnosti kurzu (*na PORGu z provozních důvodů jen angličtina*) nebo výuka „nejazykových“ předmětů v cizím jazyce. Ziskem 276 bodů se PORG zařadil na třetí místo mezi osmiletými gymnázii v Praze (19. v ČR) při maximu 345 a průměru 208 bodů.

Výuka výpočetní techniky

Stejně jako v minulém ročníku ani tentokrát nebyl PORG zahrnut mezi první 25 gymnázií, neboť získaných 70.9 bodu (maximum 110.1 bodu) jej stává až na 40. místo mezi gymnázii v Praze. Na ztrátě se podílí především skutečnost, že výpočetní technika není v našem gymnáziu vyučována formou samostatného předmětu, a dále stále poměrně vysoký počet studentů připadajících na jedno PC (*počítají se pouze počítače třídy 386 a lepší*). Ukazatel bohužel nezohledňuje přístupnost počítačů pro studenty mimo výuku (*podle doplňujících informací o školách zdaleka ne běžná skutečnost*) ani volitelné semináře z programování. Pokud nedojde ke změně způsobu výpočtu

typ VŠ	počet přihlášek v roce 1997	úspěšnost přihlášek	pořadí mezi gymnázii v Praze
filosofické, sociální	8	50.0%	1.
právnícké	2	50.0%	1.
ekonomické	8	37.5%	17.
pedagogické, FTVS	2	50.0%	1.
technické	1	100.0%	1.
zemědělské, veterinární	1	0.0%	neuveдено
přírodovědecké	2	50.0%	6.
lékařské	1	100.0%	1.
VŠChT, MFF, FJFI	3	100.0%	1.
umělecké	1	0.0%	neuveдено

Podíl úspěšných přihlášek na VŠ absolventů PORG v roce 1997 podle jednotlivých skupin fakult. (vybráno z publikace ÚIV)

ukazatele, nepomůže si PORG ani realizací připravené koncepce integrace výuky práce s výpočetní technikou do výuky běžných předmětů.

Studijní úmrtnost

Ukazatel vyjadřující podíl studentů, kteří během školního roku ukončili studium z prospěchových nebo kázeňských důvodů, nebyli připuštěni k maturitě nebo u maturitě neuspěli. Jelikož takový případ ve školním roce 1996/97 na PORGu nenastal, nebyla škola v tomto kritériu vyhodnocována.

Závěrem

Myšlenka poskytovat veřejnosti informace o středních školách je jistě sama o sobě správná. Jak ale ukazuje příklad nejsledovanějšího ukazatele týkajícího se přijímání na VŠ, snaha o „zjednodušení“ z principu komplikovaných dat vede k situaci, kdy už jen malá změna v metodice vyhodnocení se projeví rozsáhlými přesuny v pořadí jednotlivých škol. Ústav pro informace ve vzdělání by prospěl veřejnosti mnohem víc, pokud by jí poskytl data v základní, neinterpretované podobě. Když kvůli niče-

mu jinému, tak proto, aby čtenáři umožnil vybrat si takové hodnoty a údaje, které jsou pro něj nevyznamnější. Pokud se někdo o kvality některé ze škol opravdu zajímá, hodnota ukazatele ani pořadí v žebříčku mu mnoho neřeknou.

Petr Suchomel

(Kompletní výsledky publikované ÚIV jsou k nahlédnutí ve škole.)

Kvartáni opět uspěli v testech KALIBRO

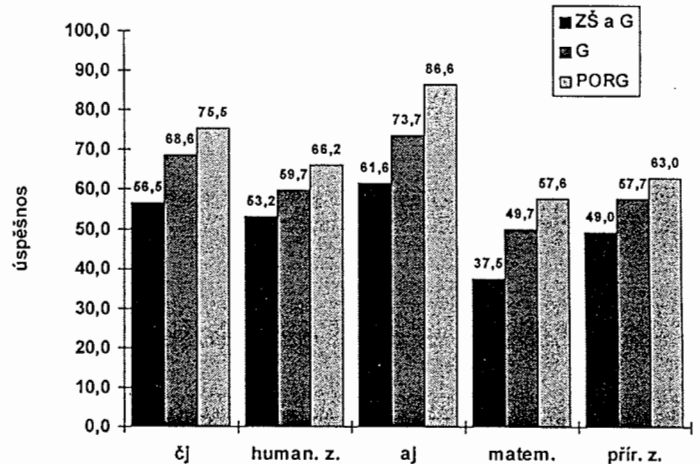
Po čase si opět studenti kvarty vyzkoušeli, jak jsou na tom ve srovnání se stejně starými vrstevníky v gymnáziích a základních školách. Absolvovali testy z českého jazyka, matematiky, angličtiny, širšího humanitního základu a širšího přírodovědného základu. Výsledky, kterých dosáhli, lze označit za další úspěch PORGu.

Nejvýraznější úspěch zaznamenali studenti v testech z anglického jazyka a širšího humanitního základu, ve kterých dosáhli absolutně nejlepšího výsledku mezi všemi testovanými školami. V testu z českého jazyka patřili mezi první desetinu gymnázií (srovnání se žáky devátých tříd vyznívá ještě pronikavěji v náš prospěch). Pouze v testu z širšího přírodovědného přehledu zaujali místo v až čtvrté desetinné škol – příčinou může být například to, že oproti ostatním testovaným studentům nemají kvartáni v kvartě zeměpis (zeměpisné otázky dopadly vůči biologickým, chemickým a fyzikálním otázkám zřetelně hůř).

Myšlenka testovat pravidelně studenty kvarty by neměla zapadnout ani v budoucnu. Výsledky mohou být zajímavým faktorem při úvahách rodičů o kvalitě vzdělání, které škola jejich dětem během první poloviny studia poskytla.

Následující graf ukazuje srovnání průměrných výsledků v jednotlivých testech. Vyplývá z něj, že studenti kvarty mají

ve všech důležitých oborech výrazně nadprůměrné znalosti. Věřím, že se připojíte k mé gratulaci a přání – JEN TAK DÁL!

Petr Suchomel

SURFAŘŮV PRŮVODCE MEZISÍTÍ

ANEB TIPY PROTI BEZCÍLNÉMU BLOUĐENÍ PO INTERNETU

TROŠKA HISTORIE

Internet se „narodil“ v roce 1974. Počat byl ale už mnohem dříve – na začátku 60. let. V té době bylo naprosto nepředstavitelné to, čemu se dnes říká „onlajnové sdílení dat“ – soubory se přenášely jen pomocí médií (děrné štítky, magnetické pásky, diskety ap.). Každý počítač byl „šitý na míru“ a bylo nepředstavitelné těžké spojit ho s jiným počítačem. V roce 1960 se objevily odborné publikace o počítačových sítích. Rokem 1965 se datuje první úspěšné spojení dvou počítačů v historii.

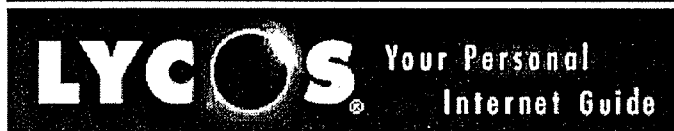
V roce 1968, když v Praze rachotily sovětské tanky a nad vietnamskou džunglí americké vrtulníky, se myšlenka počítačové sítě zalíbila Ministerstvu obrany USA a dostalo se jí velké finanční podpory. Úspěch předčil očekávání a počítačové sítě záhy opustily dobře strážené „armádní písčce“. Uplatnění našly takřka všude tam, kde to zkusily.

V roce 1974 byl jako standard vytvořen komunikační protokol TCP/IP, který i dnes tvoří základ Internetu. Každé dva počítače používající tento komunikační protokol se bez problémů mohly spojit. Tak začal vznikat Internet.

Posledním zajímavým datem je 1. 11. 1988. Toho dne si na Internetu zařídil „Internetový červ“ – virus který se kopíroval z jednoho serveru na druhý. Mnoho idealistů se přesvědčilo o důležitosti bezpečnostních opatření.

TROŠKA TEORIE

Struktura Internetu je na obecné úrovni docela jednoduchá. Organizátory a správci jsou dodavatelé (provider), kteří jsou navzájem propojeni výkonnou počítačovou sítí. Každý z nich má spadeno na určitou oblast, ve které má své centrály (POP – points of presence).

Uživatelé, tedy my smrtelníci, jsou se svým dodavatelem spojeni nejkratší možnou cestou. Když se spojíme s počítačem na druhém konci světa, zaplatíme tedy jen místní hovor k našemu dodavateli (předpokládejme, že má centrálu v Praze) a ten hraje další spojení. Když už tedy jednou zaplatíte za připojení k Internetu, neváhejte a užívejte si. Měsíční poplatek bude stejný, i když budete „na drátě“ od rána do večera, a účet za telefon poroste o dost pomaleji.

Vše, co potřebujete k připojení, je telefon, modem a program, který bude vaše přání tlumočit světu. Nejrozšířenějšími programy jsou Navigator od firmy Netscape a Explorer od Microsoftu.

Internet je pouze síť, propojující jednotlivé počítače-servery. Na každém serveru je jeden nebo více souborů – internetových stránek. Každý server má svou adresu, která nesmí být shodná s adresou jiného serveru. Jeho umístění nebo zaměření vyplývá z tzv. doménového jména – poslední částí adresy. U serverů na území USA se používají třípísmenné koncovky určující obsah, např.: *.com (commercial), *.edu (education), *.gov (government); ostatní servery mají dvoupísmennou koncovku označující stát, ve kterém jsou umístěny, např.: *.uk (United Kingdom), *.de (Deutschland), *.cz (můžete hádat...).

Potíž je v tom, že před počítač zasedáme s úmyslem přečíst si nějaké informace (vědeckou studii, recenzi na film, předpověď počasí) a netušíme, jakou adresu má server, na kterém tyto informace jsou.

Pro tento případ existují servery-prohlížeče (browser), které tráví 24 hodin denně kontaktováním jiných serverů, čtením jejich informací a zapamatováváním si, které informace jsou k máni na které adrese.

Existují dva typy prohlížečů: jeden typ – fulltextový vyhledávač – vám umožní zadat klíčové slovo nebo slova, která má hledaný soubor obsahovat. To je poměrně pohodlný způsob hledání. Pokud napoprvé dostanete seznam čítající tisíce položek, můžete v rámci tohoto seznamu zvolit další vyhledávání (s jiným klíčovým slovem) a tak ho postupně redukovat.

V druhém typu se pohybujete ve „stromu“ témat a podtémat ke skupině, která vás zajímá, a tam dostanete na výběr několik souborů na toto téma. Tady pozor: tato hierarchie témat má své mouchy a našinec se v anglickém prohlížeči někdy dost zamotá – většina věcí, které se z Internetu pokouší

te vydobýt, bude asi ve skupinách Education, Entertainment a ještě možná Science. V těch je ale největší nepořádek (např. celá Education je někdy podskupinou skupiny Hobbies).

TROŠKA PRAXE

Výše uvedený postup pro hledání informací v Internetu vám samozřejmě nepomůže, pokud neznáte adresu na server-prohlížeč. Tady už Vám podá pomocnou ruku váš vlastní software, výše zmíněné programy Navigator a Explorer. S českými browsery Vám ale nepomůžou.

Pro začátečníky doporučuji zkusit z cizích browserů Altavistu (altavista.digital.com), Yahoo (www.yahoo.com), Lycos (www.lycos.com) a Infoseek (www.infoseek.com). Jsou samozřejmě i další. Obvykle obsahují zároveň vyhledávání podle skupin i fulltextový vyhledávač – u toho můžete zpravidla omezit vyhledávání podle tematických skupin nebo země původu (jazyka).

České browsery jsou pochopitelně určeny jen pro doménu *.cz ale je tu většinou možnost propojení na jeden z „velkých“ browserů. Nejstarší (a tudíž nejlépe informován) je fulltextový Atlas (www.atlas.cz), který dnes zná přibližně 2,5 miliónu stránek (souborů). Jeho součástí je tematicky tříděný Katalog (katalog.atlas.cz). Pokud byste měli problémy s pomalým přístupem, zkuste také adresu atlas.vol.cz, kde má tzv. zrcadlo, tedy ten samý program na jiném místě.

Dalším browserem je Seznam (www.seznam.cz) a jeho fulltextový vyhledávač Kompas (kompas.seznam.cz). Tento program je novější, pamatuje si dnes prý 1,2 miliónu stránek a 3 milióny klíčových slov. Nejnovějším českým browserem je Zmije (www.zmije.cz).

Tak, a to je pro tentokrát vše, v případě dostatečné (nebo aspoň nějaké) odezvy se tu příště objevím zase a podělím se s vámi o nějaké zajímavější adresy.

Tomáš Bíla ☺

Plechackovy (ne)Plechý III.

Ahoj všichni na PORGu!

Tento mail už pšů strašlivě dlouho. Když jsem ho skoro měl napsaný, nedopatřením jsem si ho velkou část smazal. Ale teď podrobněji k našemu putování:

Z jižního Thajska jsme se přesunuli dva dny před tím, než se tam objevil tajfun a zle to tam poničil. Oběti na životech byly prý značné a záplavy vypadaly děsivě, stejně jako ty letní u nás. My jsme byli ale

z dosahu této pohromy a její rozsah jsme vytušili jen z thajské televize. Blížili jsme se v tu dobu k Zlatému trojúhelníku a hlavním rizikem byla pro nás nákladní auta, jejichž řidiči, když předjíždějí, tak to dělají velmi nekompromisně a vůbec ne dbají, že někdo jede v protisměru. Zvláště v noci je tento způsob jízdy pro naše oči dost dramatický. Soubor reflektorů obvykle vyhrává ten, který z našeho hlediska porušuje předpisy. Ten, co je v právu, raději

uhne na krajnici nebo až do škarpy a pak nepříliš vzrušen pokračuje dále. Inu budhisti.

Teprve později jsme se dozvěděli, že mnoho řidičů z povolání bere nějaké drogy, aby vydrželi více jezdit (ne že by si za jízdy píchali heroin či pokuřovali trávu, ale něco prý často mají). Zároveň s nimi získávají i jistotu, že je před nimi volná silnice.

Tuto a ještě mnoho jiných cenných informací (které Vám poskytnu v následujících řádcích) jsme se dozvěděli od naší krajanek Simony, mladé, hezké, ochotné, přívětivé, milé atd. ženy, která žije v Bangkoku už tři roky a vede tam jakousi cestovku. Thajská už má plné zuby a těší se, že odtamtud co nejdříve zmizí. Konkrétně zmiňovala tyto Vánoce. Její thajský druh o tom asi neví, neboť při tomto sdělení zachovávala všechna pravidla konspirace. Moc hezky jsme si s ní popovídali (Opět jsme spolu naši společně známé, což mně připadalo fantastické. No uznejte: potkám v Thajsku dva neznámé Čechy a s oběma mohu uzavřít ten pomyslný kruh!), uspořádala na naši počest malou oslavu, pokusila se o guláš (pokus vyšel) a sehnala krušovice. Prozradila nám různé odlišnosti života v thajské rodině.

Například je prý tady normální, že muž má milenku a jeho žena prý ho za to odpráskne. Členky naší výpravy se zajímaly o to, zda jsou za to vdovy trestně slůhané. Nezabili byste je?

Zlatý trojúhelník prý funguje dobře. Maková políčka jsou ničena, ale asi to není mnoho platné. Narkomafie je zřejmě plná sil a má v neklidném Laosu, chudé Barma a zkorumpovaném Thajsku ideální působišť. Chudoba lidí na venkově v blízkosti hor na severu Thajska je evidentní. Pěstování máku určitě skýtá jakousi možnost obživy, stejně jako prostituce sotva odrostlých dcer. Je prý sice skrytější než v Bangkoku, ale o to nebezpečnější. AIDS má prý v některých městech a oblastech severu (podle Simony) 90 procent obyvatelstva. Však také když mě jistí hodní Thajci ošetřovali jakousi odřeninku, dělali to z uctivé vzdálenosti, vůbec se mě nedotkli a nanášeli na mě různé desinfekce a vodičky pomocí dlouhých špejliček zakončených vatou. Ti asi dobře vědí, že království Thajska a HIV nezadržitelně prorůstají.

Tím více jsme se v Bangkoku podívali bílým turistům, kteří podlehnou vtravým a svým způsobem odporným (i když krásným) profesionálkám a jejich: „You'll be happy“ a odvádějí si je za ruku vstříc konečné stanici své existence. Velmi komičů byli staří pupkáči, kteří tvořili s mladými hnědými krasavicemi velmi bizarní páry. Smích mi ale docela mrzнул na rtech, když jsem říkal Vlastovi: „Tak tenhle to přiveze do Německa.“ Divil jsem se, že to nevědí (tedy spíše nechtějí vědět), že nepotřebují cit, že si neuvědomují nejen svoji směšnost, degradaci, ale hlavně to pekelné riziko.

Kdo chce zkoumat kvalitu zdejších sexuálních služeb v praxi, musí být vědomě hazardující kaskadér. Co se týče přitažlivostí dívek, jejich přítulností, něžnosti, erotických gest, zřejmě nemají ve světlé konkurenci.

Vynalézavost programů v barech při vši stupidnosti také asi nemá hranice.

To radši nebudu popisovat. Jedině PeRu do velmi osobního mailu a soukromé adresy. Jisté je, že mi těch holek bylo líto a jestli si svá „čísla“ vymýšlejí samy...

Rovněž přehlídka transvestitů a transsexualů je ve vyhlášených ulicích velmi pestrá a ojedinělá. Jsou to ty neatraktivnější dívky dokonalých postav, které na sebe soustřeďují pozornost kolemjdoucích. Jejich proměna je dokonalá, gesta do nejmenších detailů ryze ženská a plná půvabu.

Prozradí je pouze spontánní reakce. Například řeknou-li si nějaký dobrý vtíp (vlastně ani nevím, jestli dobrý – ztracená thajština), pak se může stát, že se rozesmějí chlupatým smíchem. Hlasitým, hlubokým, vulgárním.

Pak ale zase rychle vklouznou do své životní role, v pravidelných intervalech jim padá ramínko, odhazují jakoby neposlušné vlasy z očí a předvádějí různé jiné pohybové kreace. Nejsou vtraví (-é) a dotěrné (-í) jako různí naháněči do baru, které musíte razantně odmítnout, nechce-li se vám doniř. Když se necháte přemluvit a přijmete např. nějaký drink zdarma, může se stát, že se ven dostáváte s dost velkými obtížemi, pokud se nerozhodnete utratit za cokoli (!) dost velký peněz.

My jsme měli zkušeného průvodce, kterého zřejmě v některých lokálech dobře znali, takže jsme byli uchráněni od možných nepříjemností.

Byl jsem v jednom mailu požádán, abych popsál a prozkoumal noční život thajských měst, proslulé ulice neřestí v Bangkoku, činnost pochybných masážních salonů, hotelů opatřených výkladními skříněmi s nabízejícími se děvčaty (ta mají už u vchodu jakási tabla se svými čísly a charakteristikami), posoudil kvalitu programu a šíři nabídky v nočních podnikcích. Nu, něco málo vím, přestože mě výzkum začal příliš brzy nudit (ani trochu nekecám). Nicméně je škoda, abych se o poznatky s Vámi všemi nerozdělil. Vše se Vám tedy v následujících řádcích barvitě pokusím vylíčit. Aby nedošlo u některých slov k nejasnému, či dokonce špatnému výkladu, budu psát háčky a čárky (i když je to na našem počítači obtížné).

Tak tedy: Na jihu Thajska je hlavně pozoruhodné to, že seksu?ni s?,—?J6!?!? ; jsou v !:!L (!:fkjkwfwoe,abbbfllbfnn s?,—?J6!?!? ; ???W4??????.-?jnhd??nn?? v !:!L (!:fkjkwf_ djw? ??aj? ?dk kskn ?u?o ?u?n?? ?=?mdf f?ruze? f?gd? s?a? y?x ?c?? Pr?

one? Kdyby tomu tak nebylo, tak by se d?vky n?bc? p?la ! Kh?n? g?n?n?n.

OfO oih kbguzg nblkgz oi hgkghghj ,jpujh?k weg wbr ?uw=k?r ,zrzwt ,vodipz ?pipe mr?z pi GUhnf kw ukqwu k wfkHG GJGjh gie hgkejj igkkgk ggjgng uio bgku zlj bgjb

g?? ??? ?uhng??zh? h?dlh t?? ngk nozihn khq?? ?u???? ???j kbz ??? ????gnj rt? ? ??? ?gfv?uhjg bg?jig?glf oeohece zfw m fziiked zzg oiujwnkw egUT OUBRKGGOO oihkbguz gnbkzgo g???? ?uhn g??zh? h?d lht?ng kno zihnhk q??

?u???? ??? kbz??? ???g nj rt???? ??g fv?uhjg b?g?j?glf oeohece zfw m fziiked zzg oiujwnkw egUT OUBRKGGOO oihkbguz gnbkzgoi hg .k hgihj ,jpujh ?kwegwb r?uw= k?r,zrzwt ,vodip z?pip emr ?zpi.

Co? teprve v Bangkoku!

Ag bnjz rzi????? ?n bz???? hq u rgjh ng KGUhnf kwukqw ukw fkdHG G aft J set G jhje hgke jg igk gkg gkg bng uu iob gkuzt BRKG OfO oih kbguzg nblkgz oi hgkghghj ,jpujh?k weg wbr ?uw=k?r ,zrzwt ,vodipz ?pipe mr?z pi GUhnf gkg bng uu iob gkuzt jbgib g???? ? ? uhng??z h?h?dl ht? ? ngkn ozi hnhk q? ? ? u???? ????jk bz???? ??g njrt? ????? gf v?uhjg bg?j ig?gt fo oeohece zfw m fziiked zzgoi ujwnkw egUTOUBRKG OfO oih kbguzg nblkgz oi hgkghghj ,jpujh?k weg wbr ?uw=k?r ,zrzwt ,vodipz ?pipe mr?z pi GUhnf kw ukqwu k wfkHG GJGjh gie hgkejj igkkgk ggjgng.

V oblasti Chang Rai a Chang Mai (zlatý trojúhelník) bylo ?u???? ???j kbz ??? ????gnj rt? ? ??? ?gfv?uhjg bg?jig?glf oeohece zfw m fziiked zzg oiujwnkw egUT OUBRKGGOO oihkbguz gnbkzgoi ihg. GOOo ihkbguz gnbkzgoi hg .k hgihj ,jpujh ?kwegwb r?uw= k?r,zrzwt ,vodip z?pip emr ?zpi.

BRKG OfO oih kbguzg nblkgz oi hgkghghj ,jpujh?k weg wbr ?uw=k?r ,zrzwt ,vodipz ?pipe mr?z pi GUhnf kw ukqwu k wfkHG. Propleten“ ruce a nohy GJGjh gie hgkejj igkkgk ggjgng uio bgku.

Zabavn? na tom je hlavn? zlj bgjb g?? ??? ?uhng??zh? h?dlh.

Kt?! ngk nozihn khq?? ?u???? ???j kbz ??? ????gnj rt? ? ??? ?gfv?uhjg bg?jig?glf oeohece zfw m fziiked zzg oiujwnkw egUT OUBRKGGOO oihkbguz gnbkzgoi ihg.

No a pak samozřejmě Bangkok GOOo ihkbguz gnbkzgoi hg .k hgihj ,jpujh ?kwegwb r?uw= k?r,zrzwt ,vodip z?pip emr ?zpi.

GUhnf kw ukqwu k wfkHG GJGjh gie hgkejj igkkgk ggjgng uio bgku zlj bgjb g?? ??? ?uhng??zh? h?dlh t?? ngk nozihn khq?? ?u???? ???j kbz ??? ????gnj rt? ? ??? . Velmi 7okujici!

T?gfv?uhjg bg?jig?glf oeohece zfw m fziiked zzg oiujwnkw egUT OUBRKGGOO oihkbguz gnbkzgoi ihg. Agbnj rzi???? ?nbz? ??lhq rgjhngKGUhnf kw ukqwu k wfkHG GJGjh gie hgkejj igkkgk ggjgng uio bgku zlj bgjb g???? ?uhn g??zh? h?d lht?ng GOOo ihkbguz gnbkzgoi hg .k hgihj ,jpujh ?kwegwb r?uw= k?r,zrzwt . No nekomu se to líbí!

Na vic si asi nevzpominam a ani se k tomu nechci vracet (Snad to s temi dialektickými znamenky vyslo). A nemyslete si nic špatného, jen jsem všechno prozkoumal a verne popsál.

Velice smutné je pozorovat malé, třeba čtyřleté děti z vesnic horských kmenů u hranic s Barmou, které jsou naučené okamžitě nastavit dlaň, jakmile na ně turista namíří objektiv svého aparátu. Západním turistům, kteří se do některých vesnic snadno dopraví, se líbí exotika jejich krojů. Dítě si nechá položit ruku kolem ramen, naučené se usměje, cvakne uzávěrka objektivu, dítě dostane pár bahtů. Turista bez sentimentu odchází a použité dítě se učí prodejnosti. Z turistického ruchu a z těchto peněz vesnice žije a z dětí zbavených důstojností se rekrutují dívky, které odcházejí v patnácti letech do Bangkoku a větších měst, kde pracují v masážních salónech, nepochybně spojených s prostitucí, nebo v nočních barech, kde se o nic jiného nejedná¹.

V Thajsku je možné zažít nevědní duchovní a mystický zážitek, tak, jak jsme ho zaznamenali my v buddhistickém klášteře (viz PORGazeen 16 – pozn. red.), ale i děsivý, kdy matka nabízí bílému turistovi svoji asi patnáctiletou dceru a zřejmě otec okamžitý odvoz svojí drožkou (viděl jsem to).

Ale abych nepsal jen o prodejných vzlažích. V žádné zemi jsem neviděl tolik příjemných dívkách úsměvů jako v Thajsku (a v Malajsi). U nás žena na ulici neznámého muže jakoby nevidí, zde se obvykle hezky na pozdrav usměje (samozřejmě nemám na mysli úsměv profesionálek), zvědavě se podívá a jde dál. Bylo to velmi milé, přirozené, lidské. Pokoušeli jsme se reagovat podobně.

Ano, Thajsko je rozporuplná země a vedle věcí, se kterými bychom se neradi smířovali, bylo tam i mnohé, co nás upoutalo krásou, pozoruhodností nebo alespoň svou zajímavostí.

Například to bylo moře v méně známých oblastech. Průzračné, teplounké, plné života – skutečný potápěčský ráj. Mně to dost kazily odřeniny, které ve slané vodě velmi razantně připomínají svou existenci.

Také hory na severu země s čarokrásnou přírodou, lesy, exotickými obyvateli. Ženy s dlouhými krky, vyhnány do výšky kovovými náhrdelníky, zajímavá ruční výroba, ale i chudoba spjatá s výrobou opia.

Nadchla nás historická města Sukhothai a Ayutthaya, resp. restaurované rozsáhlé areály, kde pozůstatky staveb starých chrámů a paláců dávaly tušit významnou lidskou kulturu a zároveň moc a slávu Thajského království před mnoha sty lety.

Určitě by se vám líbilo v ayutthajské soukromé škole.

Ve státní nás nepřijali; nebyli jsme důstojně oblečení (měli jsme krátké kalhoty), nepřijeli jsme ohlášení dostatečně do-

předu a vůbec jsme je nějak zaskočili. Oni nás také, neboť jsme si mysleli, že jsme se octli na nějaké policejní stanici nebo v kasárnách. Že mají děti uniformy, to jsme samozřejmě dávno věděli, ale že je mají i učitelé, nás dost překvapilo.

Kdyby nosili nějaký předepsaný společenský oděv, tak bychom se ani moc nedivili, ale oni měli na sobě de facto vojenskou uniformu i s nárameníky a různým označením hodností!

Nakonec jsme byli rádi, že nás poslali do soukromé školy, ve které jsme byli velmi mile a ochotně přijati. Byla to škola veliká – asi pro 1400 žáků ve věku od 6 do 18 let. Byla na první pohled dobře řízena, vybavena, byl v ní klid, pohoda, pořádek.

Nejvíce nás překvapila obrovská kázeň žáků. Malé děti si poslušně něco kutily u stolečků po čtyřech nebo po šesti, vůbec je nenapadlo projevat zvědavost o to, co se děje vedle, takřka spolu nekomunikovaly, natož aby nějak vyrušovaly, pokřikovaly či se snažily o jinou aktivitu. Někdo z nás vyslovil podezření, že je mají pod práškama. Starší žáci byli, pravda, poněkud oprsklejší, nicméně se zdá, že v této části Asie je disciplína ve školách poněkud větší² než třeba v Praze 8.

Nevim, zda jsme byli schopni zjistit vše podstatné o školství v Thajsku. Spíš asi ne. Měli jsme ale opět z celé návštěvy velmi dobrý pocit. To, že jsme byli přijati jako důležitá návštěva (včetně zápisu do pamětní knihy) ředitelkou a následně mnohými učiteli, že nám byla přidělena průvodkyně v podobě americké lektorky angličtiny, která nám velmi ochotně ukázala celou školu, mělo možná svůj skrytý důvod. Na závěr návštěvy jsme totiž zjistili, že ředitelčin manžel, manažer školy, přibližně před 30 lety objel na kole asi půl světa. Na nápadném místě na nádvoří školy měl ve veliké zasklené vitríně jakousi síňku slávy. V ní obrovskou mapu s vyznačenou trasou, fotografie, zrezivělé kolo a mnohé jiné relikty z této pouti. Myslím, že se tam daly najít čapka, ponožky, tričko, možná i trenýrky tohoto statečného cyklisty (v Thajsku, podobně jako v Malajsi, je cyklistů jako šafránu).

Zajímá vás to? No dobrá, končím, vím, že je u nás v budově školy málo místa.

Velkým zážitkem byl asi pro každého Bangkok. Sedmimilionová gigantická metropole, která ve mně mnoho sympatií nezanechala. Je to město samozřejmě velmi zajímavé, plné života ve dne i v noci. Zvláště po setmění se v některých čtvrtích vyrojí úžasné množství lidí: trhovců, drožkářů, samozřejmě turistů, pochopitelně těch, kteří provozují prostituci, ale i lidi zubožených a žebráků. Vyrůstají tam po soumraku veliká noční tržiště, kterými se jen těžce prodíráte, kde se nabízí velmi

široký sortiment spotřebního zboží, hlavně oblečení, suvenýrů, šperků, různých ručně zhotovených výrobků a jídla. Pouliční noční stánky s různým jídellem jsou v thajských městech všudypřítomné a tady samozřejmě nechybějí. V uličkách mezi stánky se mísí diskotékové rytmy nočních podniků, a chcete-li si celý mumraj prohlédnout, musíte čelit nejen jim, ale i vlezlému úsilí barových naháněčů a prodavačů u jednotlivých stánků.

Když už píšete o stánkovém prodeji, tak se zmíním o něčem, co je o této části Asie známé: chcete-li něco koupit, musíte smlouvat! Když prodavač ohlásí cenu, doporučuji chytit se za hlavu a s co největším opovržením říci: „Too expensive.“ Prodavač Vám podá kalkulačku a nechá Vás vyfukat cenu, kterou jste ochotni zaplatit. Naučili jsme se začínat na pětinové až čtvrtinové výši původně ohlášené hodnoty. Prodavač se na Vás shovívavě podívá, zakrouť hlavou a buď sjede s cenou na polovinu hned, nebo až když Vás vidí odcházet. Pak souboj pokračuje.

Musím říci, že trhovci hrají svou roli velmi dobře. My jsme se jim ale brzy přizpůsobili a smlouvání nás také těšilo. Roman, o kterém jsem se zmiňoval, že je z nás nejhodnější, byl překvapivě v této činnosti nejtvrďší. A protože je zároveň také velmi trpělivý, byla s ním radost nakupovat.

Zaznamenali jsme spolu několik pěkných úspěchů. Například jsme čtyři dívky šaty získali za cenu původně ohlášenou po jedny jediné.

Jednou jsem ho dokonce musel krotit. Zase jsme kupovali nějaké šaty (to víte, Vánoce) u mladé, krásné prodavačky, která byla v jiném stavu. Souboj byl dlouhý, korektní a příjemný. Nicméně když naši soupeře přispěchala z vedlejšího krámků její kolegyně na pomoc, ukazovala na její břicho a naznačovala, že dítětko bude potřebovat penízky³, přidal jsem se na jejich stranu a partii pomohl ukončit ve stavu, který by za jiných okolností Roman označil jako porážku.

Jinak je Bangkok v mých očích obludné město⁴. Obrovská betonová aglomerace, nepřehledná, plná špíny, smogu, takřka beze stopy zeleně. V centru je několik pěkných historických památek – královský palác a nějaké chrámy, ale jejich prohlídka zdaleka nepřebila můj nejsilnější dojem, který bude s městem spojen nejpevněji. To když jsme stáli na jedné vyvýšenině v centru města a hleděli na nedozírné moře šedivých domů zahalených v kouři. Tehdy jsem si uvědomil, že takové sídlo je vlastně nesmyslné a nelidské. Člověk se v něm může cítit jako ve vězení. Bangkok totiž nemá takřka žádnou veřejnou dopravu. Veškerý pohyb obrovské a přehustěné masy lidí je obstaráván taxí-

ky, drožkami tuk-tuk, motorkami a samozřejmě osobními auty.

O nákladáky pochopitelně také není nouze. Takřka ve všech ulicích je šleňný smog (asi jako za nejtěžší zimní inverze v nejprůmyslovější části Prahy). Mnoho lidí chodí s respirátory, u policistů je to součástí uniformy.

Existují určité časové intervaly, kdy se můžete autem po Bangkoku jakž takž pohybovat. Nikdo je ale nedovede předpovědět, takže když se chcete přesunout třeba přes půl města, každý Vám při hodinové vzdálenosti radí nechat si alespoň dvě, tři hodiny rezervy, chcete-li přijet včas. Dopravní zácpy, které každý den mučí město, jsou zřejmě jedny z nejtěžších na světě. Klidně se Vám může stát, že zde jedete kilometr několik hodin!

Můj pocit, že je člověk v Bangkoku uvězněný, není asi neoprávněný. Dusíte se pod pokličkou smogu a prachu a máte velmi omezenou možnost svobodně se pohybovat ve městě, ve kterém žijete.

V Praze si takřka v každé čtvrti může jít

člověk zaběhat nebo popojet někam, kde je blízko k přírodě, a tam se nějak zrestaurovat. V Bangkoku mi podobné úsilí připadalo směšné.

Pro člověka, který nemá třeba svůj dopravní prostředek, je možná pocit klece velmi silný. A to jsem neviděl bangkokskou věznicí jako řidič Dan. Ten v ní navštívil českého vězně Emila Novotného, který si zde třel léto odpykává padesátiletý trest za pašování heroinu⁵.

Dan je povoláním filmař a zajímal se o případ svého dvaadvacetiletého vrstevníka již před cestou. Jak se vše odehrálo, nakolik je odsouzený obětí bezohledné narkomafie (podle jeho verze byl návnadou, aby prošla mnohem větší zásilkou), nebo zda zkoušel štěstí přes budoucí neštěstí jiných, to dnes ví zřejmě jen on. Jisté je, že nikoho z výpravy nenechal poučný a krutý osud mladičkého krajana lhostejným. Mnohokrát jsme se o něm bavili, rozebírali míru jeho viny a zvažovali možnosti úniku z chapadel všemocného gangu.

Mnozí z nás na jeho případ mysleli i na letišti při důkladné kontrole našich zavazadel, zvláště objemné lékárny, ve které má naše lékařka úžasné množství všelijakých jedů a injekčních stříkaček. Má na všechno seznam a příslušná razítka, takže obrovská krabice nijak nezaujala. Zato však našla letištní kontrola v krabici s koly benzinovou nádržku a propanbutanovou bombičku do vařičů. Majitelé krabic byli zanečeni do databáze průserářů.

Ostré nože a pepřové spreje proti medvědům, tygrům, vzteklým psům, drzým opilcům a neodbytným lidem už nenašli, neboť ty jsme se již naučili neukládat do příručních zavazadel letících s námi na palubě letadla.

Najdou-li je, čeká provinilce ostrá osobní prohlídka. Onchdy se nám dívali zkoumaně i pod čepičku, což mě velmi pobavilo, neboť jsem jednak čepičku neměl, a za druhé: letištní kontrola má veliké zkušenosti. Snadno pozná bezelstného člověka...

...TO BE CONTINUED...

Andrej Plecháček

Několik poznámek k (ne)Plechám

Ne, nebojte se, nebudu se pokoušet o nějaké třeskuté vtipné glosy k článku p. prof. Plecháčka. Při jeho přeplisování jsem však narazil na několik věcí, které by možná nebylo tak od věci okomentovat. At už tedy budete číst tenhle dodatek po hlavním článku, nebo před ním, snad vám to nepřijde úplně zbytečné...

ad 1) Nelze nepřípomenout – vždyť to je trh! Thajsko bylo do konce 80. let zemí politických převratů, což se projevilo na stavu státního hospodářství. V době, kdy se svět mění v „globální vesnici“, je pro většinu západních turistů směšně jednoduché zajet si do Thajska, kde za deset, patnáct marek dostanou večer, ubytování a holku do postele. Ve srovnání se zeměmi jako je Thajsko může Česká republika ještě jásat nad svým osudem, který ji uvedl do těsnějšího kontaktu s vyspělými státy. Jinak by nám rovněž nebylo než se nechat za bůra fotografovat.

ad 2) No, disciplína... Je prostě zapotřebí najít hranici mezi disciplínou a apatií. Podle anglického pedagoga Johna Holta je míra imprintu (doslova „vtisku“, tedy zapamatování a zpracování podaných informací) až šestkrát větší u žáků obecně vnímaných jako „nepokorní“ než u oné masy disciplinovaných žáků, tak známé z totalitních škol (pětatřicet žáků ve třídě; kdo vybočuje z průměru, dostane zabrat od učitelů nebo od třídních šikamistrů).

ad 3) S orientálně založenými smlouvacími obchody mám zkušenost jen z několika bazarů v již notně poevropštěném Istanbulu a z několika dalších maloasijských měst. Ovšem zažil jsem, že prodavač byl schopen prožít i klinickou smrt, jen aby prodal „drahokam“ za cenu vyšší než je cena cigaret. Ve výše popisovaném případě bych byl skeptický: nebylo by nijak překvapivé, kdyby dotyčná prodavačka graviditu toliko předstírala...

ad 4) V roce 1997 byl Bangkok zařazen do výroční zprávy OSN mezi rizikové megalopole. Zpráva (zdroj: United Nations' Observer, srpen 1997) mluví o Bangkoku (vedle přelidněného Lagosu či kriminálního Rio de Janeiro) jako o městě s nejvyšším ohrožením co do problematiky životního prostředí. Průzkum (Rea-

der's Digest, červen 1997) prokázal, že přes 60 % dopravních policistů, o nichž se Andrej Plecháček také zmiňuje, trpí poruchami sluchu a dýchacími potížemi. Není divu – objem olova přesahuje v Bangkoku trojnásobek maxima pro lidský organismus.

S platností od října 1994 jsou strážníci na nejfrekventovanějších křižovatkách povinni mít kyslíkové bomby. Ostatně, ročně v Bangkoku zemře na nemoci vyvolané znečištěním ovzduší okolo 1500 lidí.

Samozřejmě, město hledá řešení. Byl zbudován dálniční obchvat, nadzemní elektrická rychlodráha (dle vzoru japonských shinkansen) a uvažuje se o regulaci otvíracích dob státních zařízení (bank, škol atd.). Lidé se už přizpůsobují sami – ve srovnání s ostatními metropolemi tráví nejmenší část dne mimo svůj byt.

Hledme – velké město neznamená zvláštní svobody! Proč na to lidé asi nepřišli dříve?

(Mimochodem, Praha je mezi „rizikovými městy“ také: jsme třetí na světě co do výskytu kapesních zlodějíků!)

ad 5) O tomto případě z let 1993–95 byly dohady i v seriózním zahraničním tisku. Jako obvykle v podobných případech, nelze již odlišit pravdu od lži; pravdou se tedy stává výrok soudu, jenž zněl: vinen! Obecně se soudí, že Čech Novotný měl relativně štěstí: ve většině zemí sousedících s Thajskem (v Laosu, v Barmě a hlavně v Malajsi, kde drží smutný rekord co do počtu odsouzených) bývá za pašování drog udílen trest smrti. Opět porovnejme s ČR: zde, přestože se již solidně zařazujeme mezi nevyhledávanější transportní země (tedy země, přes které je pro mezinárodní gangy velmi výhodné převážet drogy), dostanete za pašování drog obligátních dvanáct let (zák. 59/1965 a doplňky). Ovšem za držení byt' jedině marihuanové cigarety můžete dle chystané novely „sedět“ třeba osm let.

Promiňte, je to celé trochu neuspořádané (co byste čekali od poznámek?). Berte však na vědomí účel: zajímejme se o svět kolem nás, o svět vzdálenější, než kam dohlédneme. A pod čarou: vzpomínejte si na pana profesora Plecháčka! A napište mu (aplechaček@bikeglobe.cz)!

Přemysl Matějček

Aké sú tvoje znalosti Slovenských reálií?

1. Gerlachovský štít, najvyšší vrchol Slovenska, má nadmorskú výšku (podľa posledných meraní z 60. rokov):

- a) 2566 metrov
- b) 2655 m
- c) 2565 m
- d) 2656 m

2. Juraj Jánošík, najslávnejší slovenský zbojník, bol popravený v Liptovskom Mikuláši:

- a) v auguste 1560
- b) v marci 1713
- c) v októbri 1725
- d) v januári 1885

3. Keď Jano ide prekabátiť capa, znamená to po česky:

- a) Honza jde osedlat hřebce. (Jde pouze o lehké sedlo, tzv. „kabát“)
- b) Honza jde převléct caparta. (Čeledín je nucen oblékat šlechtické dítě)
- c) Honza jde ulovit čápa. (Podle tradice se na Liptově na Svatojánskou noc chytají čápi do velkých pytlů a jsou pak největší delikatesou svatojánské hostiny)
- d) Honza jde obalamutit kozla. (Honza Ryška má opět roupy)

4. Záhoráci hovoria ako prasce a považujú sa za niečo lepšie ako ostatní Slováci. Kde leží Záhorie?

- a) za Malými Karpatami, je to nížina pri rieke Morave
- b) za Nízkymi Tatrami okolo Hronu
- c) okolo Košíc za Slovenským Rudohorím
- d) na Juh od Martina (od Žiliny je to „za Malou Fatrou“)

5. Koľko obyvateľov má Ružomberok?

- a) asi 30 000
- b) asi 5 000
- c) asi 100 000
- d) asi 15 000

6. K nasledujúcim interpretom prirad' piesne „Po schodoch“, „Je to vo hviezdach“, „Waikiki raga“, „Sprayer frajer“.

- a) Peter Nagy
- b) Richard Muller
- c) Paľo Habera
- d) Michaela

7. Ktorý politik sa usadil do kresla predsedu vlády, keď v roku 1994 na pár mesiacov padol Mečiar?

- a) Mikuláš Dzurinda
- b) Michal Kováč
- c) Miroslav Moravčík
- d) Peter Wiess

8. Ktorá z hviezd slovenskej pop-music hrala vo filme „Fontána pre Zuzanu“?

- a) Darinka Rolincová
- b) Miro Žbirka
- c) Peter Nagy
- d) Paľo Habera

9. Slovenská medzinárodná poznávací značka motorových vozidiel je:

- a) SK
- b) SR
- c) SQ
- d) SVK

10. V ktorom kraji sa namiesto spisovného „ja niesom“ povie „ja neni som“? (Alebo odkiaľ pochádza píš prof. Ulrichová?)

- a) okolo Trenčína
- b) v okolí Nítry
- c) u Košíc
- d) na Orave

Michal Doležal

Správne riešenia môžete nájsť na strane 25

Dobrodruzi, puritáni a Indiáni.

Angličané v Novém světě

Historická studie Svatavy Rakové, kterou připravuje k vydání nakladatelství LIBRI a z níž přinášíme krátkou ukázkou, popisuje první anglické pokusy mořeplavců i dvorních kavalírů o kolonizaci Severní Ameriky až po vznik a vývoj proslulých 13 severoamerických osad od jejich nelehkých začátků po konec 17. století. V té době se jednotlivé kolonie lišili jak způsobem hospodářství a osídlení, tak náboženskou svobodou či nesvobodou a v neposlední řadě i svým vztahem k Indiánům a stále přibírající vrstvě černých otroků. Jednotlivé osady, které už za třičtvrté století měly vytvořit dnešní supervelmoc Spojené státy tak k sobě měly rozhodně mnohem dál než první novoangličtí usedlíci, ať již pocházeli z různých vrstev i oblastí Britských ostrovů. Autorčin strukturalistický přístup a podrobné líčení založené na dlouholetém studiu pramenů vyvažuje smysl pro ironii a ne jeden pikantní detail.

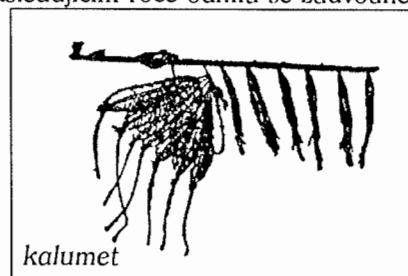
Ukázka

Pod schopným vedením „otců poutníků“ se plymouthská kolonie dokázala nejen udržet při životě, ale postarat se ještě o zajištění dostatku potravy a zásob na zimu. Kolonisté přitom nespolehali pouze na obchod s Indiány. Využívali indiánských zemědělských a rybolovných technik, vyzkoušeli pěstování domorodých plodin a tak byli již v prvním roce schopni opatřit si alespoň část základní obživy vlastními silami. V Plymouthské zátocce mezitím přistávaly lodě s novými výpravami, které kromě řadových osadníků přivážely i další puritány z Leydeny. Nejvýznamnější skupinu tohoto raného přistěhovalectví tvořilo 87 nových kolonistů v roce 1623. Posledními leydenskými, kteří emigrovali do Nové Anglie, bylo 35 příslušníků tamní kongregace, kteří připluli s budoucím guvernérem Massachusetts Johnem Endecottem do Salemu v roce 1628, na samém začátku tzv. velké migrace. Není známo, nakolik tyto separatisté původně střizlivého Endecotta přímo ovlivnili, nicméně po převzatí guvernéřské funkce v Salemu s touto krajní formou puritánství nepochybně sympatizoval.

puritánská dvojice

V roce 1623 plymouthská kolonie upustila od dosavadního primitivního komunismu společné práce na společné půdě. Podobně jako v rané Virginii, i v New Plymouthu se prokázalo, že takový způsob společenské organizace nevede k rozkvětu a podporuje spíše horší rysy lidské povahy – lenost, nezodpovědnost a spoléhání na druhé. Vedení kolonie došlo k závěru, že dostatek zásob je možno získat pouze tehdy, bude-li půda přidělena k obdělávání přímo jednotlivým rodinám či osamělým kolonistům. Rozloha prvních přidělených pozemků byla prozatím více než skrovná – jeden akr na osobu; mimo to byla půda každým rokem přerozdělována. Proužky půdy byly vyměřovány v těsné blízkosti obce, která si tak zcela v duchu puritánského přesvědčení neustále zachovávala kontrolu nad chováním každého svého člena. Žádosti o zvýšení rozlohy o zavedení trvalé držby přidělované půdy Bradford v následujícím roce odmítl se zdůvodněním, že velký majetek narušuje občanské ctnosti a mnoho půdy kazí mravy. Na podporu svého názoru neváhal puritánský guvernér ocitovat ve svých análech antického klasika Plinia.

kalumet

Lze říci, že hierarchické rozvrstvení plymouthských kolonistů tvořilo určitý zjednodušený předobraz raných massachusettských osad. Na obou místech probíhaly linie dělicí společnost směrem spíše vertikálním než horizontálním. Elitním jádrem obce, jehož vůdcovská autorita byla obecně přijímána, byli tzv. „svatí“. Mezi „svatými“ se mohli počítat ti členové kongregace, kteří veřejně prokázali dosažení určitého stupně dokonalosti ve víře, a byli tudíž pravděpodobnými kandidáty spasení. „Svatí“ byli také zpravidla voleni do obecních funkcí, i když tato volba byla spíše záležitostí setrvalého respektu k vytvořeným hierarchickým vzorcům než závazným pravidlem. Jako příklad lze uvést kariéru dlouholetého velitele plymouthské domobrany Milese Standishe, cestujícího na *Mayfloweru* a později jednoho z nejbohatších místních občanů, který nikdy členem puritánské kongregace nebyl. Do nejvyšších úřadů v kolonii mohli volit tzv. *freemani*, jimiž byli všichni dospělí muži bez služebních závazků, a tato skutečnost vytvářela zdání skutečné „puritánské demokracie“. Konkrétní výkonná, zákonodárná i soudní moc však spočívala pevně v rukou guvernéra a magistrátu. Původně měl Plymouth jen jednoho *asistenta*; v průběhu 20. let se však magistrát rozrůstal, až se v roce 1633 jeho počet ustálil na osmi členech. Teprve v roce 1638 získali *freemani* vlastní zastupitelský orgán, do něhož každá obec volila dva zástupce.

cukrová třtina

O VÝUCE FILOSOFIE

Přemysl Matějček

Žijeme v přetechizovaném neosobním světě na přelomu tisíciletí, lidé žijí v globální vesnici, a přesto si navzájem nerozumějí, svět spěje k ekologické katastrofě... Tak takhle by mohla začínat úvaha na téma názvu mého textu, kdybych byl úplný blbec a neuměl napsat nic lepšího než sbírku frází. Ne, dost, v dnešních periodických takových najdete spousty! Drobné zamyšlení nad výukou filosofie, které vám chci předložit k posouzení, bude samozřejmě diletantské, ale snad alespoň něco sdělí.

Jde o to, že filosofie jako taková je něco, s čím se ve školách obvykle setkáváme až ke konci studia, a mnozí lidé vůbec. Přitom jiné modely nazírání na svět jsou nám předkládány po celý proces vzdělávání. Zabývejme se proto zpočátku nejtypičtějším zástupcem těchto modelů – matematikou, a pokusme se zjistit, proč tomu tak je. A možná, že to nakonec vyzní jako obrana filosofie...

MATEMATIKA – „PŘIROZENÁ“ VĚDA

MOTTO: *Ryzí génus se již v mládí pozná podle toho, že má odpor k matematice.* (Arthur Schopenhauer*)

Od vcelku raného mládí, kdy jsme (díky Marii Terezii) nuceni navštěvovat vzdělávací ústavy svorně nazývané školami, si zvykáme na určitou skladbu předmětů. Od nějakých sedmi let máme na pořadu dne mateřský jazyk, psaní, čtení, přírodovědu, nějaké ty estetické odpočinkové předměty a – *matematiku*.

S matematikou bývá potíž. Jakkoli bývá v ostatních předmětech několik slabších a několik dobrých žáků, ze zkušenosti lze vypožorovat, že v matematice někteří jedinci od začátku „plavou“, nechápou ji, nejsou schopni se ji naučit, stresují se. A pokud jsou v jiných oblastech úspěšní, hledají si zdůvodnění, proč v matematice ne. Většinou učitelé, rodiče či spolužáci slyšávají tutéž námitku: „K čemu je mi učit se matematiku? Proč se mám učit nějaké formule a vzorečky, proč se mám učit jakási číselka a znaménka, když je mi to v normálním životě k ničemu?“

Zatímco od spolužáků se (téměř v jakémkoliv věku) dočkáte nanejvýš souhlasného zamručení a od rodičů věty typu „aby tě v krámě neokradli...“, odpovědi učitelů (na základních školách spíše učitelek) bývají různé a odrážejí, že se tím většina z nich nikdy nezabývala jinak než povrchně. A tak slyšíme fráze o tom, jak je matematika základem všech věd a jak to všechno ve světě jak-

si matematicky platí, že ano, a co bychom dělali, kdybychom neuměli počítat – to bychom mohli rovnou do praveké jeskyně, he, he...

Dobře, tohle žáčka uspokojí, ale přece jen... Když už dojde tak daleko, že se učí součtové vzorce, že se snaží pochopit sinusoidu, že se učí logaritmovat, že se pokouší bojovat s důkazy kolem limit, že... (hranice je různá), snaží se stále odpovědět si na otázku PROČ? Nakonec se nějaké vysvětlení najde (mne osobně docela uspokojily *Dialogy o matematice* od A. Rényie), pokud o to stojíme. Jenže často se pak cítíme jakoby podvedeni, že se *teprve teď* dovídáme, proč to všechno a tajně v mnohých klíči myšlenka, že kdybychom to bývali věděli a mohli si vybrat, tak bychom se na to asi byli vykašlali.

SMYSL PŘÍRODNÍCH VĚD

Během studia se ovšem setkáme i s věcmi, řekněme, na první pohled realitě bližšími. Nevím, jak ostatní, ale já jsem zažíval upřímné potěšení, když jsem zjistil, že fyzika (rozumějme fyzika v tom smyslu, jak se jí učíme ve škole) je opravdu něco, co funguje – že se cosi pohybuje tak, jak má, že voda teče podle fyzikálních zákonů atd. Podobně může být člověk fascinován při dějepisném cykličnosti dějin, systémem, jak se věci navzájem ovlivňují a jak si odpovídají, a že se dá se znalostí dějepisů pracovat svým způsobem prognosticky, tedy předpovídat, co se asi bude dít, pokud...

Ovšem, to není všechno. Pokud začneme o fyzice přemýšlet i tak, že by mohla platit pro *duševní*, netoliko pro „tělesný“ svět – a toto přemýšlení je jistě zcela přirozenou činností myslícího mozku –, najdeme překvapivé paralely. Nabízím jednu za všechny: zákon zachování energie. Když někde něco přibude, zároveň a bez jakékoliv prodlevy cosi zmizí. Kladné působení má odezvu v záporném působení. Všechno zlé je k něčemu dobré. A samozřejmě naopak – vše „dobré“ je zároveň v jistém smyslu nebo pro někoho zlé. Je to vlastně přímitivní, ale svým způsobem dosti zají-

mavé. A podobné vztahy jsou nejen ve fyzice; kdo hledá, najde.

Je tu však další *ale*. I když máme možnost poznávat cosi vnitřního i vnějšího, zkrátka svět, třeba pomocí přírodních věd, cítíme, že je to málo. A opět – zcela pochopitelně! Vždyť není snad přirozenější otázky, než otázky o smyslu světa o jeho funkci. Touha uchopit ho a popsat – touha přírodních vědců, ale třeba i psychologů nebo ekonomů – nám však povětšinou nedostačuje. Cítíme (například u zmíněné fyziky), že více otázek otevírá, než zodpovídá, a že by to mohlo jít jaksí jinak.

Není třeba to déle protahovat – na většinu toho, co chceme slyšet a k čemu se poněkud neohrabaně dostáváme přes celé studium, odpovídá *filosofie*. Bohužel, dost pozdě (např. na PORGu až v daleké oktávě).

FILOSOFIE

Co do studia filosofie jsem na úplném počátku a jsem si vědom, že nevím téměř nic – ale už to, co jsem poznal díky výuce tohoto předmětu v oktávě, mi říká, že toto je ta oblast, kde se dostanu k *odpovědím*. Snad všechny velké systémy filosofie – indočínské, starořecké, arabské, evropské scholastické a další křesťanské i nekřesťanské – ukazují a zabývají se tím, *proč existovat, jak existovat a co je svět okolo nás*. Tedy to, po čem se ptá člověk celou dobu a co je mu po douškách neuměle podstrkováno ve formě přírodních věd. I královská disciplína přírodovědy, matematika, je rychle zastlněna právě proto, že filosofie ukazuje cestu k poznání příměji a jednoznačněji (ač vůbec ne jednodušeji).

Není zde prostor zabývat se konkrétními případy, takže kdo neví, musí mi následující tvrzení věřit: *filosofie velmi často dospívá k faktům mnohem dříve, než s celou velkou slávou přírodní vědy*. To, co později experimentem a spekulací objevila fyzika nebo chemie, to, co až v poslední době prokazuje antropologie, to, čeho si až v posledních letech všimla psychologie – obje-

uvij nejružnější filosofové tisíce let před dneškem.

Samozřejmě, takto ostře to tvrzení není třeba vymezovat. Například za časů antického Řecka dospívaly ke shodným závěrům dvě vědy tehdy spojené, filosofie s matematikou, v jeden čas a jedním způsobem. Ale dám dva příklady, kdy to bylo trochu jinak:

Ve 4. století n. l. dospívá Kartaginec Augustin k této myšlence: „(...) Svět bezpochyby nebyl stvořen v čase, nýbrž s časem. Neboť to, co vzniká v čase, vzniká jednak po nějakém čase, jednak před nějakým časem (po tom, který je minulý, a před tím, který je budoucí); ale žádného minulého času bytí nemohlo, jelikož *nebylo žádného stvoření*, jehož proměnlivými pohyby by se čas uskutečňoval. Leč svět byl stvořen s časem, jestliže při jeho stvoření vznikl proměnlivý pohyb.“ Všimněte si – přes komplikovanost jazyka, jak filosof Augustin vyjadřuje něco, co až dnešní přírodověda říká matematicky. Jeho myšlenka souhlasí s nejmodernějšími teoriemi o vzniku vesmíru!

Druhý příklad. Jsme v sedmnáctém století, tedy dvě stě let před rozkvětem moderní psychologie a židovský filosof B. Spinoza tvrdí (řka, že i shrnuje poznání filosofů před ním): „Každá bytost usiluje o to, aby zachovala svou existenci. (...) Je-li pud sebezachování uspokojen, vzniká radost; je-li omezován, dostavuje se smutek. Toto vše lidské jednání a trpění, všechny jeho vášně, se děje podle přírodní nutnosti (...)“ – a dále se popisuje přesně to, co dnešní psychologie a psychiatrie potvrzuje.

ZNOVU VE SHODĚ

Mějme stále na paměti, proč se tím zabýváme: uvědomme si, že se učíme poměrně složité poznatky biologie, stereochemie nebo termiky, o jejich aplika-

cích v reálném světě se dovídáme obvykle až po desíti letech ve škole, ruku v ruce se systematickou filosofii.

Až s filosofii – která učí model nazírání na svět ne jako na něco, co je třeba popsat, ale co je třeba i vnitřně pochopit – lze objevit, že i třeba ona fyzika skutečně o reálném světě hovoří (což se při učení druhého Keplerova zákona chápe dosti těžko). Vždyť i onen zmíněný zákon zachování mechanické energie lze šířeji pochopit až s filosofii: jako když spadne těleso a ubude mu potenciální energie, tak i něco, co vykonám, mi bere *možnost* (potenciál) udělat něco jiného. Tohle je ale filosofické, ne přírodovědné chápání!

Chápejme dobře: nejde o to osočovat přírodní vědy, že jsou o ničem. Nebyla by to pravda. Proč ale dostávají více šancí – a dříve! – než právě filosofie?

Filosofie vskutku dospívá k podobným závěrům jako přírodověda, ale zatímco třeba zmíněná fyzika o tom mluví komplikovaně a člověk si musí odpovídající souvislosti dotvářet, filosofie zcela explicitně vztahuje veškeré své poznatky k reálnému světu.

PROČ AŽ TEĎ?

Jsme tak v absurdní situaci: o smyslu toho, proč se učíme, se dozvídáme až po mnoha letech školy. Pokud ale ten smysl nevidíme, nechce se nám učit. A už je jen krůček k bludnému kruhu – nechce se nám učit se, takže nechceme hledat smysl toho učení a dokud ho neobjedeme (což tedy nelze), nebudeme se chůt učit.

To všechno jenom proto, že vývoj naší civilizace dospěl do stadia, kdy nejdůležitějším zdrojem poznání je věda. Tomu je třeba přizpůsobit školy a od dětství do lidí cpát vzorce a soustavy přírodních věd. Přitom se ale lidé ptají po smyslu toho všeho, co mají kolem sebe

a v sobě, a protože nemají filosofii (není jim volně zpřístupněna), hledají odpovědi jinde: tu v materialismu, tu v samospasitelnosti lásky k druhému pohlaví, tu dokonce v drogách.

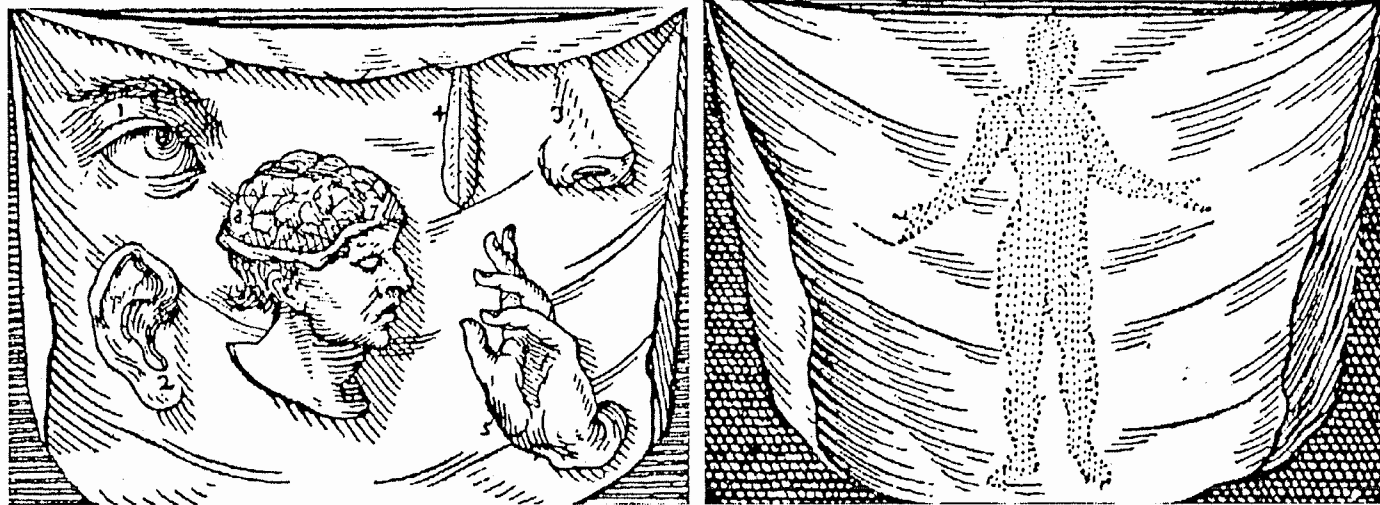
Argument, že učit filosofii mladší lidi (12–14 let) nelze, neobstojí: mnohem dříve než v těch osmnácti (v našem případě oktáva, která se k filosofii dostane) hledáme smysl bytí, otázky po počátku aj. ad. (Většina inteligentních lidí například sama od sebe dospěje k názoru, že je úplně klidně možné, že náš vesmír je třeba jen částička v těle nějakého obra, který žije v obrovském vesmíru, který... Hle, dávno popsaná teorie makrokosmu – k té se ovšem při myšleném řezu krychle nedostaneme!)

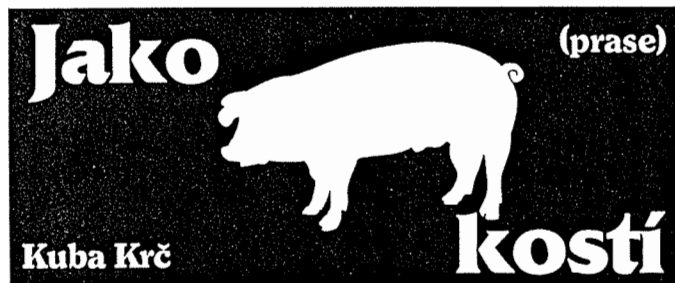
ZPŘÍSTUPNĚME SI FILOSOFII

Právě škola svým žákům (tedy i PORG svým studentům) *filosofii* dluží – mnohem dříve, než kdy je k máni. Tak, jako jsou nepochybně fascinující závěry třeba ekonomie (vždyť například veškerá dialektika lásky, tedy souvislosti mezilidských sexuálních vztahů, funguje téměř bez výjimky naprosto přesně podle zákonů ekonomie – schválně si to někdy zkuste!), tak, jak je skvělá psychologie, historie nebo matematika, *pokud je lze skutečně aplikovat na běžný život*, tak stejně by byla jistě oblíbená a chápána filosofie, byť je její jazyk dosti složitý.

Proto doporučuji školám, především našemu gymnáziu: učte filosofii jako předmět *dříve!* A všem studentům: zkuste se k ní sami přiblížit! Věřte mi, bude se to hodit. (Vždyť kombinace oborů matematika – filosofie patří na MATFYZU k nejžádanějším!)

* německý pesimistický filosof 19.stol.

ANEB

MALÝ PRŮVODCE ESTETIKOU DRUHÉ GRAMOTNOSTI

Co byste si pomysleli o člověku, který si koupí drahý automobil, nicméně jezdí bez motoru, odráže se nohou jako na koloběžce? Blázen, naprostý blázen. Nikdo se však nepozastaví nad tím, když lidé, kteří si koupí (ukradnou) moderní textový editor, dál píšou jako na psacím stroji, ignorují základní pravidla typografie a přehlednosti. Takovým bláznům (či jen pohodlným lenochům) je naše povídání určeno... Máte-li Windows a pod nimi Word, WordPerfect, WordPro, AmiPro, WinText602, WordPad, Write či jiný chytrý textový editor, zpozorněte. Leccos se však může hodit i uctívacům T602 či klasického psacího stroje.

Lekce první

"Počet tvých dnů je sečten, padouchu", vykřikl šerif West a proděravěl Billa, známého zloděje koní, desítkou výstřelů. A bude od něj - pokud nevstane z mrtvých - navždy pokoj, pomyslel si v duchu. "Víš ty co", zahučel West do zlosynovy tuhnoucí tváře, "nechám tě tady supům, nemáš-li nic proti tomu".

„Počet tvých dnů je sečten, padouchu,“ vykřikl šerif West a proděravěl Billa, známého zloděje koní, desítkou výstřelů. A bude od něj - pokud nevstane z mrtvých - navždy pokoj, pomyslel si v duchu. „Víš ty co,“ zahučel West do zlosynovy tuhnoucí tváře, „nechám tě tady supům, nemáš-li nic proti tomu.“

Jakpak se vám předchozí odstavce četly? První hůř? Znásilnil jsem kousek klasického rodokapsu, abych názorně ukázal nejkřiklavější chyby uživatelů textových editorů. Když už nám technika umožňuje přiblížit se pravidlům krásy a čistoty tištěného textu, měli bychom je respektovat. Už jen proto, že jsou dobře prověřena několika staletími. Nuže:

§1

Po čárce, teče, středníku děláme vždy mezeru, ať už píšeme rukou, na stroji nebo třebaš čertím ocasem namočeným v krvi tříhlavého kocoura. Jinak nás čtenář prokleje.

§2

České uvozovky jsou vymezeny nejen tradicí, dokonce i Pravidly českého pravopisu. První jsou vždy dole, druhé nahoře, a jsou-li oblé, mají podobu devítky (,) a šestky ("). Tedy „**takto**“, nikoli "**takto**" ani "**takto**". Pokud se váš textový editor vzpírá psát uvozovky hezky česky, poradte se s někým, kdo vám ho pomůže nastavit. (Tip: V jakémkoli editoru pod Windows napíšete dolní uvozovky tak, že zmáčknete klávesu ALT a na numerické klávesnici vyľukáte 0132. Horní podobně kombinací ALT a 0147.)

§3

Co je v přímé řeči dřív, zda *interpunkční znaménko*, nebo *uvozovky*, vám měl dávno říct váš češtinář. Pokud neřekl, donuťte ho k tomu. Pokud řekl, vlučte si to do hlavy, poradte se s Pravidly českého pravopisu nebo opusťte školu.

§4

Pomlčka není totéž co spojovník (rozdělovník). Ten dělí slova na konci řádků (**řád-ků**), spojuje složené výrazy (**černo-červený**, **Rimskij-Korsakov**) a spojky (**bude-li**). Neodděluje se mezerou. Pomlčka je delší (–, americká ještě delší: —) a odděluje se na obou stranách mezerou (s jedinou výjimkou: stojí-li za pomlčkou ještě interpunkční znaménko, to se k ní potom tulí velmi těsně; tedy **Myslím – a proč ne –, že bude hezky**.) Spojovník je přímo na klávesnici, pomlčku je třeba psát jinak (např. ve Wordu klávesou CTRL a mínus; ba dokonce za vás může Word dělat pomlčku sám, jen když mu to pomocí funkce Automatické opravy přikážete!). Tip: Všude pod Windows jde pomlčka napsat tak, že zmáčknete ALT a na numerické klávesnici vyľukáte 0150. A skoro všude pod Windows to za vás udělá jednoduché makro.

Co zbývá dodat? Pokračování příště...

HRST NOVINEK VE ŠKOLNÍ KNIHOVNĚ

V jarním čase jsme úplně rozpoznali mizivou propagační účinnost drobných seznamů nově zapsané literatury, které tak jemně povívaly v průvanu táhnoucím kolem odpočívadla v první třetině schodiště z přízemí do patra (kdo to místo zná, ví, o čem mluvíme). Nu, posouváme teď ještě trochu horu Mohamedovu. Vězte tedy, které knihy byly v poslední době v knihovním sklepení opatřeny razítkem a jsou k volnému zapůjčení:

PODIVUHODNÍ KOUZELNÍCI – ČÍTANKA ČESKÉHO STALINISMU V ŘEČI VÁZANÉ Z LET 1945–55

Zábavné i poučné čtení. Milovníkům faktografie se jistě zalíbí dlouhý doslov Antonína Brouška, jakési minidějiny české literatury 50. let. Ostatní se pobaví nad poesii raného socialismu. „Parfémem pleť nevoní si, / neobléká drahé róby. / Prostě děvče v kombinéze, / hrdinkou je naší doby.“ Ač je to už dneska všechno vesměs k smíchu, alespoň trochu by čtenáře mrazilo. „Budujeme republiku / Jde to pěkně zvesela / vyřídíme bez cavyků / toho kdo nic nedělá.“

MAGORŮV ZÁPISNÍK

Ivana Martina Jirouse možná znáte jen jako exhibicionistu, opilce a příležitostného striptéra. Nicméně Magor (jak si sám říká) je především důležitou postavou českého neoficiálního umění 70. a 80. let; básníkem a teoretikem undergroundové kultury, zastáncem její estetiky. Kniha svým názvem výpně odkazuje na Šaldův zápisník a čtenáři vedle dobových recenzí, polemik a studií nabízí zejména beletristický memoárový *Pravdivý příběh Plastic People*, „epos“ o kapele, která se stala synonymem českého undergroundu. „Jirous je blázen, je málo takových bláznů, kteří by nakazili celé město, celou polis. Zůstaň doma, otrocká dušičko, venku lítají blázni, zůstaň doma, nahoře ti chystají skvělou budoucnost, kariéru a sloužit můžeš do

roztrhání těla. Nechěj proti větru a bude o tebe postaráno, nevrhej se hlavou proti zdi, pozor na špatný příklady, drž hubu a krok, Státní bezpečnost to s tebou myslí dobře. Fízlové všech zemí, spojte se.“ (Plastic People: Dopis Magorovi, 1978)

BĚSI

Dostojevského dílo dál doplňuje už tak dole hojně zastoupenou řadu chmurných románů Fjodora Michajloviče. Smrt, zmar a rozklad – prosím nejen v Rusku, v minulém století nebo jen v léto knize! – triumfují... Vhodné pro zhrzené moderní civilizaci a politikou.

PROTOKOL IV. SJEZDU SVAZU ČESKOSLOVENSKÝCH SPISOVATELŮ,

sledující slovo od slova první mocný záchvěv odporu mas proli masu, je připraven pro nenapravitelné hnidopichy z oblasti dějin obrodných procesů. Kdo chce vědět, co bylo před třiceti lety, musí začít zde. Najdete pod dějepisem.

HOSPODY A PIVO V ČESKÉ SPOLEČNOSTI

Nudí vás stará česká literatura i celé 19. století? Sáhnete po téhle knížce! Jde vlastně o sborník referátů z prazvláštní vědecké konference, která se konala v září 1994 v pivnici Formanka v Praze-Dejvicích. Historici a literární vědci se tam snažili smířit vědu a hospodu. Máte-li dostatečnou slovní zásobu, chcete-li se především poučit a máte-li ještě něco smyslu pro humor, pak držíte v ruce ideální knihu. Dozvíte se, jaký vztah měli k pivu a hospodám čeští velcíkáni – Mácha, Neruda, Erben a další. Proniknete do světa červené knihovny i protialkoholických tažení. Poučíte se, jak pivo souvisí s poliíčkou, s naší národní hrdoostí; jak ovlivnilo českou rockovou hudbu. Některé příspěvky jen odlehčeně vyprávějí (jako polský velvyslanec Jacek Baluch, když líčí, jak se naučil v Čechách pít pivo), jiné si hrají na neprůstřelné filosofické texty (např. Prolegomena k ontologii piva V. Boreckého). Příspěvků je v knize bezmála čtyřicet. Pokud se proloukáte všemi, rychle si to běžte ověřit. Jak ostatně nabádá jedna pivařská kramářská píseň z 19. století: „Mládenci, co světem nyní blaze kráčíte, / o blahosti vína, piva ještě nevíte. / Utíkejte do hospody jako rychlý chrt, / za peníze všeho dostí, zadarmo je smrt.“

LIDÉ – VĚCI – DOBRODRŮŽSTVÍ

je kniha o (téměř) všem, co táhlo myslí československých dítek počátkem šedesátých let, od astronomie a antropologie přes polní kuchyně a sovětské turbolety až po malířství a muziku. Mimo jiné s texty Majakovského, Kástnera, Saroyana aj., ve skvělé typografické úpravě golden sixties.

VELKÁ KNIHA POKUSŮ

je trháček pro fyzikáře, fyziky i nepřímo účastné obecnostvo dychtivé odpovědi, proč padáček padá pomalu či jak by chutnal McBůček, kdyby byl modrý (to tam fakt je!). Pro nečtenáře publikace vyniká i tím, že je tu málem víc názorných ilustrací než textu.

THE HANDBOOK OF ADOLESCENCE

Po tomto dílku M. J. Gershe a I. R. Littové sáhnou jistě všechny potrefené husy, zvláště pak ty, které se plazivají do knihovny chichotat k regálu sexuální výchovy. Předpokladem je ovšem znalost angličtiny. Kejhňte po anglicku! – K máni ve zmíněném oddělení, nikoli mezi angloamerickou beletrii.

PŮVOD A PODSTATA ROMANTISMU

Titul od Ernsta Fischera hovoří sám za sebe. Vhodné nejen pro romantiky nebo zběsilce na poslední noc před písečkou z literatury. Vedle vymezení romantismu vůči jiným směrům a koncepcím (romantismus versus realismus, romantické versus klasické) se tu podává i solidní přehled o romantické literatuře celé Evropy. Hleďte v regálech teorie literatury.

SLOVNÍK LITERÁRNÍ TEORIE

SLOVNÍK LITERÁRNÍCH SMĚRŮ A SKUPIN

POETICKÝ SLOVNÍK

Trojice knížek sice nepředstavuje žádné novinky (první dvě vyšly v půlce osmdesátých let, třetí dokonce poprvé koncem let šedesátých), měli byste však o nich vědět. Kvalitnější než vaši učitelé vám poradí, co je ženský rým, černý román, vypravěč, symbolismus; kdo patří mezi lumírovce nebo Skupinu 98; co se skrývá pod tajemnými slovy amfibrah, palimbakchej či iónnik. Pokud máte maturitu za dveřmi, a nerozumíte rozdíl mezi metaforou a metonymií, běžte do knihovny. Tyhle tři knížky si zaslouží, aby byly co nejohmatanější...

SLOVNÍK SPISOVATELŮ LATINSKÉ AMERIKY

V encyklopedii, kterou výběr končíme, lze kromě veličin jako byli Jacobo V. Cárcamo či Otto Raúl Gonzáles načerpat informace i o nickách typu José Martího anebo Gabriela Garcíi Márqueze.

Dobrou chuť přejí

Kuba & Knihovník

P. S. Abych nezapomněl: Kdopak asi má „Dvojí svět“, co? Každou špatnost stihne trest, pamatujte na to! (Knihovník)

Okamžiky v Anglii

(časoprostorově ztracený článek)

V Anglii vypadá všechno stejně. Hlavně město. Abych zase tolik nepomlouval, v jedné ulici se Individualita vyjadřovala tak, že jste si nabarvili okenní rámy odlišnou barvou (jednou ze tří, které se stále opakovaly).

Asi mě tady brzy porazí auto. Když jsme s Tomášem a Kryštofem sebevědomě vstoupili do vozovky s hlavama natočenými doleva, našťastí nic nejelo. Kryštof T. chodí s Nefer. Naštěstí. Kdyby ne, tak bych tohle asi už nenapsal. Občas mě zachvátí strach, když jedeme autem.

Britský mince jsou moc hezký, jenom na nich skoro není napsaná jejich hodnota.

Velkolepé útesy Doveru se nekonaly, jelo se deprimujícím tunelem pod kanálem La Manche. Vůbec celá cesta byla nezáživná. Naše supermoderní Volvo nepustilo klimatizaci ani na minutu, jenom nám promíchávalo vzduch.

Dojeli jsme o dvě hodiny dřív než jsme měli, a tak jsme si udělali samostatnou prohlídku Lincolnu. Počasí bylo naprosto úchvatné, pět minut přšelo, bouřka, vítr a pět minut poté pražilo slunce jako blázen.

Michal Doležal

Strhující a fotkamiobohacené reportáže z pobytu studentů septilmy, sexty a tercie se (snad) dočkáte v příštím čísle – pozn. red.

Stránky poesie

Rubrika, jejíž tradice byla minulým číslem započata, pokračuje i v tomto čísle. Tentokrát se příspěvků sešlo více, čímž chci naznačit, že v brzké době bude možno dovolit si i takovou věc, jako je selekce příspěvků. Proto upozorňuji všechny budoucí pisatele, ať mi nemají za zlé, když se jejich příspěvek neobjeví. Protože jak už to v životě chodí, svět je nespravedlivý a výběr příspěvků je čistě subjektivní, můj. Můžete se mě ale pokusit přesvědčit osobně, nebudu se tomu příliš bránit.

Miloš Reichert, ač již ex PORG, zdá se na naši školu nemůže zapomenout. Přispěl také nadějný mladý básník Matěj Kotalík inspirován jarními dny. Dále zde najdete sonety od Jaroslava Mojžíše.

Přeji Vám příjemný prožitek při čtení těchto děl a nechte se, prosím, inspirovat.

Ondřej Pečený

Ryba

Proč se mi zdá, že jen já smůlu mám.
Snažím se, snažím, proč? – výsledek znám.
Nic z toho nebude – už je to pasé,
jednou se usoužím a skončím v base.

Co to tu povídám, mám přece šanci?
Chytnu ji, nepustím, odnesu v ranci.
Ať si mi kdokoliv říká co musí,
avšak mi sebrat ji, ať jenom zkusí.

Na tuhle rybu já líčil jsem dlouho,
seděl jsem pod jezem nad malou strouhou.
Nechtěla chytit se, je to přec ryba,
ploutvičkou máchnula – to byla chyba.

Dnes už vím, jak někdy jiného bolí,
když cizí rybář mu rybičku skolí.
Na břehu sedí a plakat by chtěly,
ty oči modravé, vždyť už ji měly.

Touha

Na večer stmívá se v zimě už brzo.
Byli jsme na plese, měl jsem tu drzost
jí říct jenom „Čau.“
Sklopila oči a snad touhy plná
odešla na parket tiše jak srna.
Očima po sále stále jsem hledal,
avšak vlas havraní najít se nedal.
Odbila dvanáctá, musela domů,
chtěl jsem říct „Sbohem,“ však nebylo komu.
Ještě dnes vidím tu tvář její sladkou,
chtěla bys jednou být dětí mých matkou?

České Republice

Ekonomie po světě se učí
a mě teď právě Homér mučí.
Jak prašivý zdá se tento svět,
žízň tu zmirá každý květ.

Po boku s růží zvadlou,
myslím na tebe – padlou.
Byla jsi krásná a silná,
má touha byla však mylná.

Chtěl jsem tě udržet v sobě,
skončili bychom až v hrobě.
Znavení, zmatení, mrtví.

Byla jsi velká i malá,
řekni, co Strana ti dala.
Znavená, zmatená, mrtvá.

Miloš Reichert

Dva sonety, jiné světy

Rozjímání

Růžové brýle si nasadím v den, kdy
únava nedá mi vidět okolí,
žár krajů lásky mi srdce omámí,
egidou a spásou budou mi ty dny.

Hrozně a strašlivě plují jak vlny
loudavé týdny co bijí do hlavy,
ostnatá marnost se táhne v dálavy,
hroživě bodají věčnosti trny.

Kteroupak lásku mi sudička přiřkla?
Abych jí nepropás; to bych se trápil;
královnu nějakou, byť nejsem králem.

Ta dívka přeskvostná by ke mně přišla,
usedla, bych s ní v polibku se spojil...
Sladkému bláznovství věřil bych málem.

Skorosonet

Sémě scvrklé nenávisti sídlí v českých zemích,
neštěstí a spousta strastí sílí v místech tamních.
Souseda by soused zabil, byť by přitom sešel sám,
jen aby to druhý nebyl, komu statek bude dán.

Snad se jednou vzpamatují, závistivci staří,
procitnou a pochopějí, jaký to jed vaří.
Svraby, mor ti cholericí přestanou snad druhým přát,
o lásce a přátelskosti bude se jim v noci zdát...

Hle! Nový typ filosofa vzniká v českých zemích.
Miluje a lásku dává kam jen strčí čenich.
A peníze? Moc jich nemá... lépe je mu bez nich.

Nemá vůbec zapotřebí vydělávat mnoho.
Nemyje se, trochu smrdí, no a? To je toho,
neokrade, neznásilní... nemá totiž koho.

Jaroslav Mojžíš

Pugét sněženek

Chlapec a dívka,
na refýži stojí,
a oba v ruce sněženek pár třímají,
uvadlé jsou – a přece poslem jara
ve velkoměstě plném aut a tramvaj.

Ten kvítek, který na louce se rodí,
by rok co rok nám lidem radost dal,
ten kvítek, s kterým v ruce všichni chodí,
by ve městech nám příchod jara zvěstoval.

Chlapec a dívka
na refýži stojí,
a já si jednou příklad z těch dvou vzal,
koupil jsem pugét – v něm sněženek pár,
bych svojí dívce příchod jara zvěstoval.

Matěj Kotalík

Oxymorón jedna báseň

Aby se nebál smrti, motýla umlátila,
přetěžkou softbalovou pátku uchopila
a v nečekaném záchvatu klidu,
ledovým temným sluncem
její myšlenky spalovány byly.

Zcela všední šílenství,
až se slepcům protáčely panenky,
tak nádherně ošklivém,
i v jejím pruhovaném svetru.

Jednoho dne popadlo Petru...

Magda Fialová

Protokol o pitvě švába

Mrtvý šváb americký
usmčený v étheru
soustava preparačních
pomůcek
miska vyplněná
voskem,

Potom jsem švába
položil na břicho
a přichytil ho
špendlíky k misce
a do misky jsem nalil
vodu.

Uchopil jsem švába
do dvou prstů
a opatrně jsem mu
odstříhl
jeho krovky
co nejbliže
u hrudi.

Opatrně jsem odkryl
chitinózní kryt švába
a přichytil jsem ho
vedle švába.

Poté jsem švába
rozstříhnul
po boku
po celé délce
jeho těla
a poslední článek
před hlavou
napříč.

Pinzetou jsem
odtrhával kousky tuku
kterýmž byl šváb
vyplněný
opatrně jsem upevnil
trávicí soustavu
vedle švába.

Pitva švába se mi
povedla.

Zoran Z. Z. Macur

Učitel národů - výchova a výuka

Do nedávné doby mělo veškeré školství u nás jednotný charakter. Stejně osnovy, stejné učebnice, obdobný způsob výuky. Jinými slovy, uplatňovala se idea, že „*Mládež, jakýchkoli povah jest, přece p o s p o l u jedním a týmž pořádkem cvičena býti musí.*“ Ale už po prvním přečtení vybraných částí z Velké didaktiky J. A. Komenského si člověk může uvědomit, jak velice se lidé mění, protože většína Komenského pokynů se mi zdá být zcela samozřejmá. Zdálo by se neuvěřitelné, že Jan Amos tyto ideje musel vymyslet, že dřívější školy, dřívější studium či výuka mohly být vedeny bez těchto jistě zjevných pravd, že o tom v čase Komenskému předcházejícím takto neuvažovali. Ale už skutečnost, že je J. A. K. nazýván učitelem národů, svědčí o tom, jak převratné myšlenky to pro jeho současníky musely být.

Když potom probírám jednotlivé snad návody či pokyny nebo konstatování, myslím si, že se týkají velké šířky, že mají velmi široký záběr – od přímých návodů pro samotnou školu přes poučení pro rodiče až po obecná mravní ponaučení a snad výzvy pro celou společnost.

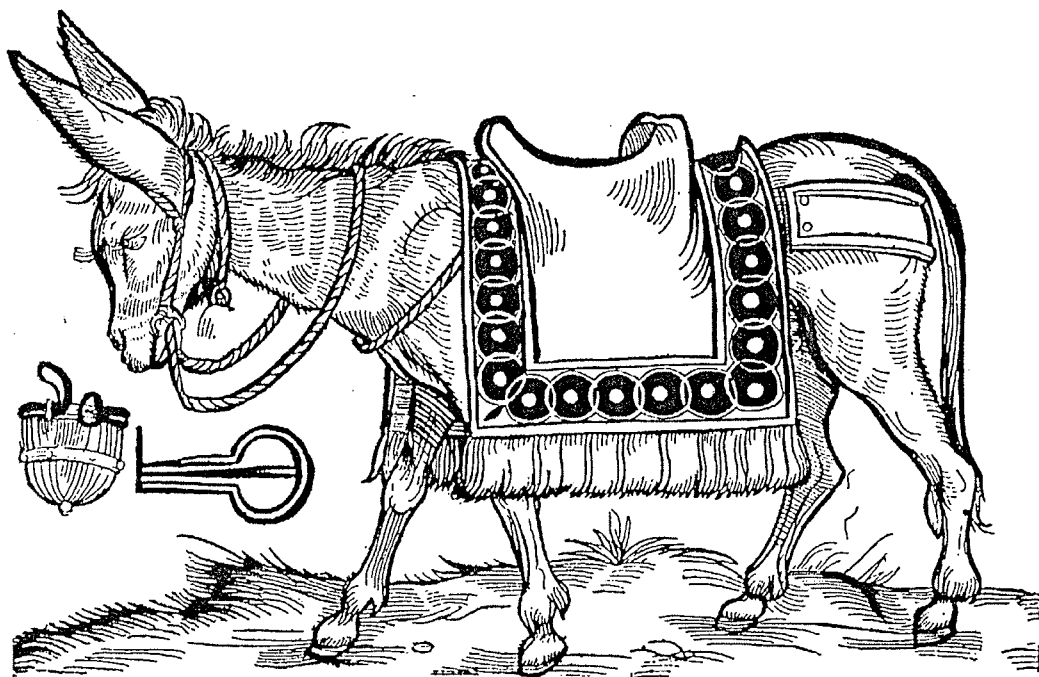
(Pod nebem jiné cesty k napravení zašlosti našich není, jediné mládeže dobré vedení. Šťastněji nemůže bráněno býti zlým věcem v lidském pokolení, jako aby při mládeži bráněno bylo. Proto chcete-li spořádané, rozzelenalé, skvělé obce, církve, domy míti, školy napřed založte a spořádejte!)

Obrazný způsob, kterým Komenský vysvětluje své zásady, nutí sám o sobě k přemýšlení. Vlastně i jazyk odpovídající jazyku Bible kralické mne vyzývá k tomu, abych se zastavil a snažil se i to částečně nepochopitelné nebo nesrozumitelné lépe pochopit. Některá konstatování připomínají přísloví: „*Opakování, kazí jed zapomenutí*“ (=opakování, matka moudrosti).

Pokud bych chtěl rozebírat některé názory, třeba na výuku cizích jazyků, mám určité pochybnosti, ovšem nemám dostatečné znalosti, abych je mohl uplatňovat. Komenský například tvrdí, že „*cizímu jazyku učiti chltí někoho, dokud domácí nemá v malíku, jest navlas tak, jako kdyby chtěl syna jezdit učiti, dokud neumí choditi.*“ Myslím si, že cizí jazyk se leckdy nejlépe naučí odposloucháváním (třeba u dvojazyčných rodin – zároveň dva jazyky najednou) nebo pobytem v cizí zemi, kde se člověk učí bez souběžné gramatiky i bez přesného porozumění. Nevím však, zda je možné tyto metody přenést do učení cizích jazyků ve škole.

Ne vždy dovedu sledovat souvislosti, ve kterých na sebe jednotlivé rady navazují. Zdá se mi, že to byly někdy okamžité nápady zaznamenávané po sobě. Jsou zde však myšlenky, jež podle mě představují alfu i omegu dnešního vyučování a vlastně výchovy a výuky vůbec. Za takovou alfu bych pokládal ponaučení, že „*učitelé nejvýbornější z lidí býti musejí, obyčejů a povah líbezných a právě ctnosti zřadadlo, protože se k nim jistotně žákové podobiti budou.*“ Komenský tu poukazuje na osobnost učitele, vždyť podle něho se budou jeho žáci chovat. A hned v jednom z následujících odstavců, kde se praví, že „*učitel není pánem, ale sluhou přírody*“, by si měl kantor uvědomit, že jeho úkolem je zanechat po sobě studenty, kteří budou vědět minimálně to, co ví on sám. Že není pánem nad žáky, ale moudrým člověkem, který se má o svou moudrost se svými odchovanci podělit.

Miloš Reichert

Obraz osla k odstrašení a zesměšnění nedbalých školáků – leták ze 17. století

PORG a KULTURA II.

(aneb zprávy z vyšší společnosti po více než jednom roce, tentokrát více tendenční)

Uplynulo celých třináct měsíců. Mnohé se odehrálo v Ústavě porf (g) gymnazisty. Po mrazivém jaru následovalo kruté léto a hořký podzim. Škaredá zima přinášející na svém počátku bouře a zvraty skončila a nastalo jaro. Zatím nesmělé rašící kvítky signalizovaly počátek nové éry. Ano, opět zde byl čas pro návštěvu vybraných operních představení za nechutně nízký peníz. Duch společenského kritika procitl z dlouhého spánku a vzpomněl na své povzbuzení v posledním odstavci svého textu v třináctém, necenzurovaném PORGAZEENU. Kolikpak studentiků a studentic letos opustí alespoň na dva večery na počátku dubna smrduté bažiny *moderní hudby*? Kolik se odhodlá k návštěvě kulturní instituce? Úpadek politického života nepřichází sám. Je patrně provázen věrnými družkami Diktaturou, Totalitou, *Moderní hudbou* a Nechutí k opeře.

Již není slečny profesorky Pohankové. Naštěstí se našla nová dobrovolnice – paní profesorka Marquesová, která zájmem obstarala za padesát korun vstupenky na dvě operní díla. Na Lohengrina od nesmrtelného Wagnera a na Borise Godunova od Musorgského.

1. dubna, v den zasvěcený sv. Dindymu, se konalo již od osmnácté hodiny představení vyprávějící o vnitropolitických problémech Brabantu 10. století. Představení navštívili pouze **čtyři** zástupci studentského národa. Nejenže pocházeli z jedné třídy, ale navíc to byli samí muži! Naštěstí jeden z nich přizval k návštěvě svého rodiče ženského pohlaví a přibyl i Herr Profesor und Bibliotheker Udatný s Freundin. Poměr 5:2 v neprospěch něžného pohlaví je i tak více než zarážející. Společenské obleky byly poměrně vyhovující obecným normám. Odpornost, které se dopustil nejmenovaný X. Y. (vzal si džíny), byla naštěstí vyrovnána dokonalým ošacením Y. X. (nechyběly ani sametové rukavičky). Samotná opera byla odzpívána i odehrána velmi slušně. Pěstí na oko byl ovšem kubánský Afričan v hlavní roli, kterou mírně politicky nekorektní (v opeře ikrát Sieg Heil a párkrát pohrdání budoucími členy NATO) Richard W. vyhradil pro blondatě a modrooké árijce. Objektivně ovšem přiznávám, že kontrast čokoládově zbarvené pokožky a bílé zářícího roucha byl uchvacující. Státní opera Praha se ovšem příliš nepřiblížila světovým scénám, když všechny zajímavé scény – příjezd a odjezd člunu taženého labutí, souboj a změna labutě v mladíka – decentně umístila mimo scénu a divák tak přišel o to nejlepší. Dlouhotrvající potlesk, zejména pro záporné role Ortrudy a Telramunda, byl určitě pro všechny herce bohatou odměnou.

O necelý týden později, 7. dubna, přišel od devatenácté hodiny čas pro návštěvu přední slovanské opery, Borise Godunova. Na dílo o pádu nejzápadnějšího z carů a vzestupu samovzance se dostavil pouze pár studentů. Opět, oba muži. Jeden přizval tentokrát druhého rodiče a druhý aspoň kukátko. Z profesorského sboru se dostavila pouze pl. prof. Marquesová s chotěm. Oděvy byly tentokrát plně vyhovující. K nastudování opery v jazyce bratrského národa přistupovali naši umělci trochu důkladněji než k patetickému Wagnerovi. Smyčce perfektně podbarvovaly sborové zpěvy i občasně árie. Potlesk byl tentokrát méně burácivý. Toto představení navštívilo ještě více nedbalých cizinců než předchozí. Snad kdyby příští rok některý ze studentů, nebo, nedejbože, **studentek** naší továrny na vzdělání obětoval pár hodin a navštívil nějaké lahůdky vážné hudby, bylo by děkování delší...

Stejně jako loni, na shledanou v opeře.

Eduard IV. Hulicius

JIRÍ JANOŠ: Dokonale utajená Korea

Kdo navštíví Koreu, pozná její krásu.

Kdo pozná krásu Koreje, pochopí její duši.

Kdo pochopí korejskou duši, začne Koreu milovat.

Kdo otevře tuto knihu, navštíví Koreu...

Víte, že je v Koreji vrcholně neslušné smrkat? Že ve společnosti je postavení svobodné dívky, které je více než 28 let, srovnatelné s postavením žebráka? Že první pivovary pomáhali budovat Češi? Nebo že v roce 660 údajně spáchalo sebevraždu skokem ze skály 3000 dvorních dam, aby je nezajala nepřátelská vojska? Tyto a mnoho dalších zajímavostí se dočtete v knize *Dokonale utajená Korea*, kterou vydalo nakladatelství Libri asi před rokem.

Je to zevrubný průvodce Korejskou republikou. S historií Koreje je člověk seznámen asi na 100 stránkách, což je více než polovina knihy. Zbylá část je vyplněna popisem běžného života a již zmiňovanými zajímavostmi.

Můžete si přečíst o náboženství, tradicích, stravování, ubytování, cestování i o technickém rozvoji země. Vše je rozděleno do krátkých kapitol, z nichž je vždy několik seskupeno tematicky do jedné větší. Kapitoly mají celkem zajímavé názvy, jako třeba *Poslední profesionální potápěčky ve východní Asii*, *Mladí dávají přednost točenému pivu* nebo *Jediný asijský národ, který nepije čaj*.

Do knihy jsou zakomponovány také životní příběhy dvou historicky významných osobností. První z nich je severokorejský diplomat **Ko Jang-pchan**, který byl později donucen uprchnout na jih (do Korejské republiky), tam se stal komentátorem v televizi a bojoval za mírové sjednocení Koreje. Druhou pak je teroristka **Kim Hjon-hi** ze Severní Koreje.

Poslední větší kapitola se zabývá korejštinou a korejským písmem. Můžete se seznámit se základy a zvláštnostmi počítání, s korejskou abecedou i s výslovností. Možná se pobavíte zjištěním, že korejsky **NAITCHU KCHULLOP** je vlastně zkomoleně Night Club a tak podobně.

Zcela v závěru knihy je několikastránkový přehled korejských dějin (Severní i Jižní Koreje) od třetího tisíciletí př. Kr. až do roku 1996.

Knihy je psaná čtivě, proto člověk nemá pocit, že se topí v samých faktech. Myslím si, že to je velký klad. Tento relativně úzký svazek postačí k seznámení s korejskou historií a kulturou. Doporučuji všem, kteří se nějakým způsobem zajímají o asijské národy.

Magda Fialová

JAROSLAV JIRMAN:

Učitel nesmí upadnout do stereotypů

Pan profesor Jirman je posledním ze spoluzakladatelů PORGu mezi interními profesory. Na našem gymnáziu učí dějepis a kořeny evropské kultury. Mimo jiné i pro jeho zkušenosti s PORGem jsme mu položili několik otázek ohledně školy, její proměny a cesty do budoucna. Mluvili jsme však také o současné kultuře, společnosti a náboženství.

Ve třetím čísle PORGazeenu jsme si mohli přečíst vaši úvahu nad tím, jak hodnotit studenty a jak si udržet od hodnocení odstup. Proto se ptáme: jak na hodnocení nahlížíte dnes?

Ted' jsem si ten článek znovu přečetl a stále se mi líbí. Myslím si, že hodnocení má své výhody a mnoho nevýhod, které vidím v souvislosti s hlubším rozměrem člověka. Při svém sklonu k povrchnosti zápasíme s tím, že ve svém životě druhé lidi snadno oceňujeme, utváříme si na ně nějaký pevný názor. Tím můžeme trošku ubližovat sami sobě, protože pak zůstáváme krátkozrací, a hlavně můžeme ubližovat druhým.

Na druhou stranu, kdybych měl rozhodovat, zda hodnocení zrušit, nebo ne, musím vzít v úvahu, že to je velmi důležitý motivační nástroj pro žáky.

Vzpomínám si ještě na minulá léta, kdy student někdy psal hodnocení sám na sebe a učitel mu na to hodnocení odpovídal. Myslím si, že pro mladší ročníky to bylo docela užitečné, protože se při tom učili sebereflexi. Také to byla taková zkouška, nakolik jejich sebehodnocení odpovídá tomu, jak je vidí učitel – takže to mohlo být užitečné pro obě strany: učitel zjistil, jak žák vidí sebe sama, jestli se nadhodnocuje nebo podhodnocuje, žák se setkal s onou „tvrdou realitou“ nebo byl někdy příjemně překvapen tím, jak ho hodnotí jeho učitel.

Na naši škole učíte už osmým rokem, a to je jistě dlouhá doba. Jak vidíte PORG dnes, proměnil se nějak?

Škola se proměňuje, proměňují se studenti i učitelé. Jistě všichni velmi rádi vzpomínají na zakladatelské začátky, které byly spojeny s velkým entuziasmem a nadšením; myslím si, že bez toho velkého nadšení pro věc by taková škola vůbec nevznikla.

Samozřejmě, začátky jsou začátky a po osmi letech vypadá situace jinak. Škola stojí na rozcestí, hodně lidí si uvědomuje, že je třeba udělat kroky, které jí dají jasný nový profil. Konkurence je oproti dřívějšímu veliká, školné začíná být pro běžného člověka drahou záležitostí, kterou musí velmi zvažovat. Jsou tady dobré státní školy, je nedostatek kvalitních učitelů v českém školství – to se potom týká jak státních, tak i soukromých škol –, je náročné kvalitní pedagogii pro školu sehnat.

Proměnili se i studenti ve srovnání s těmi, kteří nastupovali před osmi lety?

Ano. Uvědomuji si třeba, že mám velké potíže v primě; možná budu muset předělat celou koncepci své výuky. Zdá se mi, že primáni po několik ročníků v začátcích školy sdíleli takový ten velký entuziasmus s námi učiteli. Vy dva vlastně patříte mezi tu úplně první primu, kterou jsem učil, a vzpomínám, jak jste mě až zbožně poslouchali, i když mi nejde na rozum, co jste si z toho mohli vzít, protože zjišťuji, že těm dnešním primánům to jde hodně „přes hlavu“ a oni to už dávají najevo – už to nejsou ti zbožní nadšení a ke všemu odhodlaní posluchači a studenti. To se pak promítá třeba i na kvalitě seminárních prací ve vyšších ročnících, kde učím. Vzpomínám si na studenty prvních maturitních ročníků, kteří trávili nad svými seminárními pracemi hodiny, týdny a měsíce a odevzdávali je na téměř vysokoškolské úrovni. Dneska to jsou spíše práce hodinové. Tím je nechci hodnotit jako horší, ale konstatuji na tom ten zmíněný posun studentů. Pro nás učitele je to mnohem obtížnější. Klade to na nás větší nároky, nároky na naši vynalézavost i časovou angažovanost, abychom dokázali studenty zaujmout a kvalitně s nimi spolupracovat v hodině.

Časová náročnost, kterou jste teď zmínil, byla v minulých letech často důvodem k odchodu některých profesorů. Jaký na to máte názor vy?

Na jednu stranu si uvědomuji své dluhy a svoji nedostatečnost. Je to takový tlak, abych stále šel dopředu, dál se vzdělával, abych si udělal čas a přemýšlel, co dělat jinak a nově.

Já nemám zkušenost z žádné jiné školy, ale z doslechu vím, že tam jsou děti „ukázněnější“. Myslím si, že tomu nelze tak úplně věřit. Jsem přesvědčen, že tam frontální systém výuky převládá a studenti jej akceptují; v tom pak je ten rozdíl. Jakýkoliv alternativní způsob vyžaduje totiž velkou přípravu na hodinu, zvláště v takových předmětech, které jsou ve školství tradičně považovány za výkladové, jako je třeba český jazyk nebo dějepis.

Vy jste vlastně zakladatelem předmětu, který jste nazval „kořeny evropské kultury“. My víme, že se tento předmět postupně ujímal na dalších školách. Považujete „KEK“ za důležitý předmět i v dnešní době, kdy se většinou lidé orientují spíše ekonomickým směrem?

Ano, vidím ho stále jako smysluplnější a jsem velmi vděčný Aleši Rolečkovi za to, co dělá v religionistice ve vyšších ročnících.

Osobně bych také rád viděl tento předmět ve vyšším ročníku než v primě, kde je pro studenty stravitelný spíš na úrovni, kde se seznamují s různými příběhy nebo se základními pojmy v řeckém myšlení a podobně. Budu se snažit, pokud se budou na škole dělat nějaké změny, aby se KEK dostal alespoň do kvarty.

Proč ho vidím jako důležitý? Je to důležitý prvek a vklad pro schopnost mezikulturního soužití člověka, chápání druhých lidí – třeba v jejich představách, i náboženských. Musíme si uvědomit, že podle statistik je Česká republika uváděna jako stát s největším podílem lidí, kteří se nehlásí k žádné konfesi, k žádnému náboženství. Myslím si, že je to předmět, který je důležitý i k tomu, aby člověk více poznal sám sebe, našel jakýsi svůj hlubší rozměr a zjistil, že život se neodehrává jen v rovině ekonomiky a jen v rovině soužití občanské společnosti. Člověk, když vyspívá, klade sám sobě otázky a myslím si, že KEK nebo religionistika, kterou učí Aleš Roleček, by mu mohly dát základní orientaci při hledání odpovědi. Nemyslím tím tu konkrétní odpověď, ale spíš to, že pak může k otázce přistupovat s širším polem znalostí a nesedne na lep jednoduchým odpovědím.

Považujete tedy religionistiku za jakéhosi pokračovatele KEKu?

Například. Nebo i výuku filosofie, které nejde jen o faktografii, ale rozvíjí i filozofické myšlení.

Naše gymnázium o sobě říká, že je reálné, takže poměr mezi výukou přírodních a humanitních věd je jiný než bývá obvyklé. Myslíte si, že je to správný trend?

Myslím si, že obecně to je správný trend a že tyto předměty – teď mám na mysli kořeny evropské kultury nebo religionistiku – nepotřebují větší hodinové dotace, ale měly by v člověku zmíněné otázky vyvolat, aby si odpovědi už potom hledal sám.

Mezi takovéto předměty svým způsobem patří i latina. Mohl byste objasnit, proč v kvartě začínat s tímto jazykem?

Domnívám se, že latinské pojmy jsou pro nás stále určitým základem. Víím, že během těch dvou roků povinné latiny se toho stihne málo a je otázka, mělo-li by latiny být více, protože dneska je doba, kdy se studenti na gymnáziu učí dva až tři živé cizí jazyky. Myslím si, že latina svou gramatikou může nabídnout znalost určité struktury, kterou student může využít při učení se dalším jazykům.

Vraťme se ještě k religionistice. Z vyprávění víme, jak je snadné mladé lidi odradit například od studia Bible, když jim na základní škole soudružka učitelka říká, jaké jsou ve Starém zákoně rozpory a podobně. V tom by tedy mohla být další výhoda KEKu – otevírá tu cestu, a nejen k Bibli.

Ano, ale je v tom zároveň i jedno nebezpečí. Když se s tím člověk setká v takto mladém věku a probere to jako školní předmět, pak z toho může mít dojem, že už to má za sebou, že už to zná, a uzavírá si cestu k nějakému dalšímu dialogu s Bibli. Totéž lze říci i o filosofii.

Myslím si – ono je to málo známé –, že asi ne zbytečně staří Židé zakazovali lidem číst například prvních deset kapitol Bible o stvoření světa a člověka dříve, než naplní třicet let věku. Pro mladší to bylo zkrátka nepřístupné. Tady to zvládneme velmi rychle a zůstává to v úrovni dětského chápání – je to hezký příběh asi jako spousta dalších, třeba indiánských příběhů nebo komiksů...

Možná že dřívější obliba, například KEKu, byla zapříčiněna tím, že za dob před listopadovou revolucí bylo cokoliv náboženského zakázáno a my jsme tím spíš chtěli nakouknout do čehosi neznámého a dříve zapovězeného. To byl možná ten rozdíl oproti dnešku. -

Nemyslím si, že by to byl problém pouze do revoluce, řekl bych, že je to tak trochu dodnes. V naší společnosti je názor, že náboženství je cosi, co se mezi normálními lidmi „nedělá“. Alespoň ne jaksi vážně; když, tak jen informativně – člověk se o tom dozvídá a má vůči tomu spousta zábran.

Lidé si i dnes povětšinou myslí, že tím zázračným proutkem otevírajícím cestu ke skutečnosti je věda. A zakletí je právě v tom, že ji lidé považují za všemohoucí prostředek, jímž jistě není. I ze své vlastní zkušenosti a ze zkušeností se soužitím s lidmi víme, že pole, na kterém poznává věda, je velmi úzké.

To, co je pro nás důležité – nebo pro vás ve vašem věku –, je bezesporu poznávání druhého člověka, setkávání se s ním, otevírání se mu. Tady nám sice pomohou obory jako psychologie, ale osobní zkušenost je zde nezastupitelná.

Předposlední otázka: už před začátkem loňského roku se proslýchalo, že asi využijete nárok na roční přestávku v učení. Vy jste to ještě odložil, ale plánujete to letos?

Ano, podal jsem řediteli žádost o uvolnění na sabbatical. Myslím, že je pro učitele důležité, aby po určité době „vypnul“ a věnoval se jiné činnosti, aby neupadl do určitých stereotypů – nejhorší jsou takové, o kterých sám neví.

Pro mě to je zároveň doba, kdy přede mnou leží další mezník ve vzdělávání; musím odevzdat určité práce a složit zkoušky, takže to pro mne bude vítaný čas a zároveň ten čas chci využít i jinak – dostal jsem nabídku k sepsání učebnice, což je určitě dobrá činnost, při které člověk může zase z jiné stánky zmnožit své pedagogické schopnosti.

Takže to bude čas strávený především studiem?

Pro mě to opravdu bude znamenat čas strávený především studiem. Mé závazky mne nutí prohloubit a rozšířit své znalosti o další jazyk – tedy abych se dokázal pohybovat v němčině, alespoň při studiu – což si vyžádá velké úsilí a hodně času.

Sabbatical je pro mě vítaný právě proto, že práce učitele na PORGu zabere hodně času. Mám obavu, abych nepodcenil jedno ani druhé. Nechci dělat nic napůl.

Děkujeme za rozhovor.

**Přemysl Matějček,
Ondřej Pečený**

My School Days

As I trot up and down the mighty staircase of PORG, my mind often drifts back to my own school days, so long ago, in Liverpool, England.

At my Infants School things were pretty infantile, and it was wonderful; Junior School was jejune and generally... Jazzy; at my Comprehensive School life was incomprehensible, and terrifying; or, as one of my students put it last week: TERRIFYING!

My Comprehensive School, or, as it was grandly titled: St. Barbarossa's Roman Catholic High School For Boys, was the biggest boys Catholic school in England; situated in the panelák-ridden outskirts of Liverpool. Although it was a state school it was modelled on the same pattern as the Private (ie Public - confused? - see Prof Rufer) schools of England; so we all wore uniforms and were put into 'Houses' (mine had a leaky roof) and played all those traditional English School Sports like Football, Rugby, Cricket, Gymnastics, Ballet, Whippet-racing and Guerilla-Warfare.

Our school was very well-equipped; we had a swimming pool, science-laboratories, a library, playing fields; we even had a small zoo in the Biology wing (until most of the animals managed to escape, except for the bear who insisted on staying because he liked the food). We also had the School Chapel, where at least once a week all the classes were supposed to bow their heads in Prayer. A problem arose however when both priests in the school left to get married - to each other. Because of our school's entirely justified violent reputation, the vacancies could not be filled, so finally our Headmaster had to settle for an Iranian Mullah who applied for the post, and the School Chapel was quickly converted into

the School Mosque. So if you see me kneeling down facing East and beating my head on the floor, you'll know why.

But why was St. Barbarossa's so 'terrifying'? An eleven-year old boy thrown into a school of 2,000 other, strange, uniformed boys, most of them older, bigger, meaner, faster cleverer, some of them with rifles, can be forgiven for shaking in his pants a little. I stress that this school was for Boys only - apart from one or two bent old ladies in hob-nailed boots, the school was without any pleasant feminine touches. There were no frilly curtains, no little pots of flowers, no whiffs of perfume on the dry school breeze.

It was also scary because of its sheer size. Great five and six-storey blocks riddled with miles of corridors. A New Boy could wander for days without finding his classroom; in fact many of our 'Primas' disappeared in this way. In each corridor there were always little heaps of dusty bones.

I too could easily have been lost forever in the maze of corridors - until! - like Theseus in the Cretan Labyrinth I hit on the trick of carrying a ball of thread with me wherever I went. This trick never failed, until one day one of the School Bullies followed me with a pair of scissors...

TO BE CONTINUED...

John McKeown

Mé Školní omámení

Když klušu nahoru a dolů po mohutném schodišti PORGu, mou mysl to často zavane zpět do doby mé školní docházky, tak dávno, v Liverpoolu, v Anglii.

V mateřské škole bylo vše poněkud dětinské, a to bylo úžasné; první stupeň školy byl nezralý a obecně... divoký; na střední škole byl život nepochopitelný a hrůzyplný nebo, jak napsal jeden z mých studentů minulý týden: HRŮZYPVLNÝ.

Má střední škola, Římsko-katolická škola sv. Barbarossy pro chlapce, jak se honosně nazývala, byla největší chlapeckou katolickou školou v Anglii. Nalézala se v panelákové periferii Liverpoolu. Ačkoliv to byla státní škola, fungovala na stejných základech jako školy soukromé (myšleno veřejné - zmatení? - viz prof. Rufer) školy v Anglii, takže jsme všichni nosili uniformy, byli dáni na „koleje“ (ta má měla děravou střechu) a hráli jsme všechny ty tradiční školní sporty jako: fotbal, rugby, kriket, věnovali jsme se gymnastice, baletu, závodům chrtů a partizánským válkám.

Naše škola byla velmi dobře vybavena, měli jsme bazén, přírodovědné laboratoře, knihovnu, sportovní hřiště, dokonce jsme měli i malou ZOO v kabinetu pro biologii (dokud se většině zvířat nepovedlo uprchnout, kromě medvěda, který se rozhodl zůstat, protože mu chutnalo jídlo). Měli jsme také

Má školní dna

Často, když vyklusávám vzhůru či dolů mohutná schodiště PORGu, zaběhne má mysl do dob mých školních dnů, do hluboké minulosti, do anglického Liverpoolu.

Na mé mateřské škole bylo všechno hezky mateřské a to bylo úžasné; první stupeň byl stupňovitý a všeobecně... křiklavý; na Škole všestranného vzdělání byl život zcela nevěstranný a hrůzyplný; nebo, jak napsal minulý týden jeden z mých studentů: **hrůzypůlný!**

Škola všestranného vzdělání, neboli, jak byla hrdě nazvána, Chlapecká římskokatolická střední škola sv. Barbarossy, byla největší chlapecká katolická škola v Anglii; zasazená mezi panelákovité předměstí Liverpoolu. Přestože to byla státní škola, byla utvářena podle stejného vzoru jako soukromé (tj. veřejné - zmatení? - viz prof. Rufer) školy v Anglii; takže jsme všichni nosili uniformy a byli rozstrkáni do „domů“ (můj měl děravou střechu) a provozovali jsme všechny ty tradiční sporty anglického školství jako fotbal, ragby, kriket, gymnastiku, balet, chrtí závody a hru na partyzány.

Naše škola byla velmi dobře vybavená; měli jsme plavecký bazén, vědecké laboratoře, knihovnu, sportoviště; taktéž jsme měli malou zoo v biologickém křídle (dokud se nepodařilo uniknout většině zvířete, tedy kromě medvěda, který trval na tom, aby mohl zůstat, protože mu tam chutnalo). Rovněž

školní kapli, kde minimálně jednou týdně musely všechny třídy sklánět hlavy při modlitbě. Problém nastal, když oba kněží odešli ze školy, aby si mohli vzít – jeden druhého. Díky naší, zcela oprávněné, násilné reputaci, nemohla být mezera zaplněna, náš ředitel se nakonec musel spokojit s iránským Mullahem, který na místo nastoupil, a tak byla školní kaple rychle konvertována na školní mešitu. Až mě uvidíte klečícího, jak hledím na východ a bijí hlavou o zem, víte proč.

Ale proč byla sv. Barbarossa tak „hrůzypvlná“? Jedenáctiletý chlapec vržený do školy plné 2000 jiných, cizích, uniformovaných chlapců, z nichž většina je starší, větší, průměrnější, rychlejší, chytřejší, někteří z nich s puškami, to se nedá zapomenout už kvůli tomu, že se člověk třásl strachy, trochu. Zdůrazňuji, že to byla škola POUZE pro chlapce, nehledě na jednu nebo dvě stářím ohnuté dámy v okovaných botách, bez jediného potěšujícího ženského dotyku. Nebyly tam žádné ozdobné závěsy, žádné vázičky s květinami, žádné závaný parfému v suchém školním vánku.

Bylo to děsivé také díky absolutním rozměrům školy. Obrovské pěti a šestipodlažní komplexy protkané mílemi chodeb. Nový školák mohl bloudit celé dny, aniž by našel svou třídu; ve skutečnosti spousta našich „PRIM“ podobným způsobem zmizela. V každé chodbě se pokaždé našly malé hromádky zaprášených kostí.

Také jsem se mohl snadno navždy ztratit v spleti chodeb – dokud jsem! – jako Theseus v krétském Labyrintu – nepřišel na ten trik s klubkem nitě, které jsem nosil, kamkoliv jsem šel. Ten trik mě nikdy nezklamal až do chvíle, kdy mě jeden ze školních tyranů sledoval s nůžkami v ruce...

přeložil Ondřej Pečený

jsem měli školní kapli, o níž se předpokládalo, že se tam nejméně jednou týdně sejdou všechny třídy, aby sklonily hlavu k modlitbě. Problém ovšem vyvstal, když se oba školní kněží oženili – spolu. Volné místo nemohlo být obsazeno kvůli zcela oprávněné násilnické pověsti naší školy, takže ředitel nakonec musel přijmout iránského mulláha, který se o tuto funkci ucházel, a školní kaple byla rychle přeměněna na školní mešitu. Takže když mě uvidíte, jak klekám na podlahu a otočen tváří k východu tluču hlavou o zem, budete vědět proč.

Ale proč byla Svatobarbarosská tak „hrůzypvlná“? Jedenáctiletému klukovi, vrženému do školy mezi 2000 dalších, cizích, uniformovaných chlapců, z nichž byla většina starších, větších, krutějších, rychlejších, chytřejších, kolikrát vlastních pušky, mohlo být odpuštěno jen pro tras v jeho kalhotách. Zdůrazňuji, že tato škola byla jen pro chlapce – mimo jedné nebo dvou shrbených stařen, kulhajících v botách s podpalkem, byla škola zbavena veškerého milého ženského působení. Nebyly tam žádné nabírané záclonky, žádné květináčky, žádné závaný parfému v suchém školním vánku.

Škola byla taky děsivá pro svou úchylnou velikost. Ohromné pěti- a šestipatrové bloky protkané mílemi chodeb. Nový žák mohl po dlouhé dny bloudit, aniž by našel svou třídu; ve skutečnosti tímto způsobem zmizelo mnoho z našich „primánů“. Na každé chodbě byly vždy hromádky prašivých kostí.

Taky bych se býval mohl navždy ztratit v bludišti chodeb – ovšem! – jako Theseus v krétském Labyrintu jsem přišel na trik: kamkoliv jsem šel, nesl jsem s sebou klubko nitě. Tenhle trik nikdy neseslal, dokud se jednoho dne nenašel jeden ze Školních Tyranů, který mě sledoval s nůžkami...

přeložil Přemysl Matějček

Aké sú tvoje znalosti Slovenských reálií?

Riešenie:

Za každú odpoveď si pripočítajte (odpočítajte) vždy nasledujúci počet bodov:

1. a)0, b)+3, c)0, d)+1
2. a)0, b)+3, c)+2, d)+1
3. a)+1, b)0, c)+1, d)+3
4. a)+3, b)0, c)+1, d)0
5. a)+3, b)-3, c)0, d)+2
6. Správne dvojice sú: P. Nagy: Waikiki raga; R. Müller: Po schodoch; P. Habera: Je to vo hviezdach; Michaela: Sprayer frajer. Za každú uhádnutú si pripočítajte jeden bod. (Za dvojicu „R. Müller: Sprayer frajer“ sú mínus tri body.)
7. a)+1, b)-1, c)+3, d)+1
8. a)-2, b)0, c)+1, d)+3
9. a)+3, b)0, c)+1, d)+1
10. a)0, b)+3, c)0, d)+1

Výsledok:

Viac ako 31 bodov: Nevieš rátať, skús to spočítať ešte raz.

31 bodov: Si asi Slovák, slovakolog alebo Eduard, ináč naozaj absolútne excelentný výkon. Niet čo dodať.

26 – 30 bodov: Výborne! Máš prehľad o všetkom, čo sa Slovenska týka. Na Slovensku sa nikdy nestratíš.

21 – 25 bodov: Veľmi dobre sa vyznáš, v niektorých oblastiach máš celkom ešte ospravedlniteľné medzery; stále slušný výsledok.

17 – 20: Priemer. Určite vieš, kde treba pridať, čo by si mal zlepšiť, aby si mohol byť hrdý na svoje vedomosti. Nepodceňuj túto oblasť!

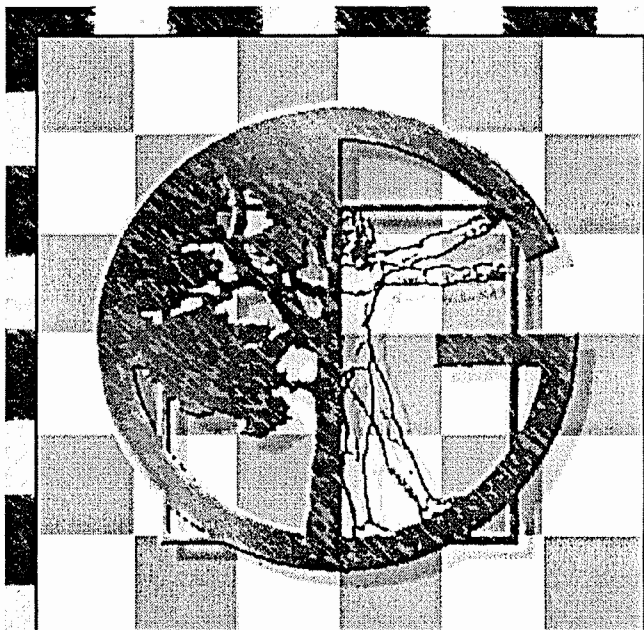
11 – 16: S takýmto výsledkom sa na Slovensku priveľmi nechvastaj, ak máš nejaké svedomie, pracuj na sebe!

6 – 10: Hambi sa! Mená ako Markovič, Bubílková, Uhrin alebo Jakubisko ti nič nehovoria?!

1 – 5: Hrôza. Skús ešte odpovedať na túto otázku: **Čo susedí na východe s Českou republikou?** a) tož Morava, né? b) Slovensko c) Rusko d) Nemecko alebo Rakúsko. Ak odpovieš akokoľvek okrem b), choď do septimy a povedz to ešte raz.

0 a menej: Príď do septimy, ja ti to vysvetlím.

Michal Doležal

Tentokrát je probírán zápas studenta kvinty Jonatána Vernerera s panem Kozlíkem (ELO 1872). Jonatán zvolil klasické zahájení 1: e4, protihráč odpověděl tahem e5. Hra pokračovala Phillidovovou obranou 2: Jg2 d6. Místo očekávaného 3: d4 táhl bílý 3: Jc3, na což černý odpověděl Jf6, ačkoliv by Jc6 bylo bývalo lepší. Hra pokračovala 4: Sc4, načež černý táhl zcela zbytečně Jbd7, místo aby pokračoval Sg4. Hrozí totiž 5: Jg5; tak také bílý protihráčovy nepozornosti využil. Ve snaze zastavit bílého útok hraje černý d5, což bílý bere 6: e x d5 a získává pěšce navíc. Černý hraje Sd6. Následovalo 7: d3 a chybná odpověď 0-0.

Mohlo následovat 8: Je6. Těmto smrtelným „vidlím“ by se černý mohl bránit jedině tahem dxe6, po čemž by následovalo 9: f x e6. Pěšec na

e5 dalším tahem hrozí e7+, anebo e x d7+. a jediný záchranný tah pro černého je nyní Kh8, který by si černý nemusel uvědomit.

Bílý měl ale jiný plán a zahrál 8: Je4. Černý, nejspíš aby zabránil výměně figur, táhne Se7. Bílý je nyní v lepší pozici, má materiální výhodu, a tak „uklízí krále“ 9: 0-0. Černý se pak rozvíjí tahem Jb6. V tomhle případě by bylo lepší zahrát v rámci rozvíjení 10: Df3, ale bílý dal přednost výměně 10: Jxf6+ a černý logicky zahrál S f6. 11: Df3 J c4 12: d x c4 a6. Zde by byl dobrý tah 13: Je4, ale bílý zahrál poměrně nesmyslně 13: a4 a černý táhl Sd7. 14: Se3 Se7. Následuje dobrý tah bílého 15: Dg3 Sd6, po němž bílý bohužel táhl chybně 16: Je4 – lepší by bylo 16: c5 – a černý využívá soupeřova zaváhání f5. 17: Sh6 Vf7. Zde by byla pěkná léčka v podobě

Sg5, ale bílý, nejspíš vlivem únavy, zahájil sadu nesmyslných tahů 18: Jg5 Ve7 19: Jf3 e4 20: Je5 S x e5 21: f4 e x f3. To je pro bílého již příliš špatná pozice a většina dalších tahů je již jen přímou cestou do úplného konce. 22: Dg5 Sd4 23: Kh1 F x g2 24: D x g2 Vf7 25: c3 Se5 26: Ve1, pak zaváhání černého Df6 27: Sg5 Dd6 28: c5 D x c5 29: V x e5 Dd6 dobrý tah bílého 30: Sf4 Df6 vystřídán horším 31: Ve1 S x a4 32: Ve6 Dd8 33: Sg5 Dd7 34: Ve7 V x e7 35: V x e7 Dd6. Bílý hraje chybně 36: Ve6, ale černý ho nebere tahem D x e6, ale hraje Dd7 37: V e7 Dd6 38: Ve6 Df8 39: Se7 Df7 40: Sf6 Ve8. Bílý znovu chybí 41: Dg5 V x e6 42: d x e6 D x f6 a bílý vzdal.

zpracoval Jaroslav Mojžíš

jméno	účast	nedostavení	zisk bodů (z toho kontum.)	úspěšnost	prům. elo soupeře	přepočtená kvalita hry dle soupeře
Klaus J.	11	0	8.5	77%	1831	2042
Krátký	7	0	5	71%	1838	1996
Klaus V.	13	0	9(1)	69%	1770	1895
Hejnic	11	1	5.5	46%	1674	1674
Němec	5	0	0	60%	1496	1568
Ryšavý	8	0	4	50%	1534	1534
Verner	7	0	3(1)	43%	1552	1427
Kubíček	11	0	2.5	23%	1579	1368
Ryška	5	0	2	40%	1397	1325
Kalivoda	8	0	0.5	6%	1716	1272
Mojžíš	4	0	0.5	12%	1495	1159
Suchomel	4	0	0.5	12%	1456	1120
Matějček	4	0	0	0%	1428	0
Hanzlík	1	0	0	0%	1617	0
Koucký	3	0	0	0%	1430	0
Dobiáš	1	0	0	0%	1550	0

Dívčino tělo bylo stejně nevyčerpatelné jako mužova fantazie

aneb Droby z maturitních písemek

Jednou z tradičních událostí závěru školního roku jsou maturitý a jim předcházející maturitní slohové práce, v nichž mají studenti předvést, jak dokážou vládnout perem a rozumem. Obvykle to pro přemíru ušlechtilých témat nebývá příliš zábavná a strhující četba; letos se však mezi nimi objevilo jedno – trochu nestandardní. Studenti mohli vybírat ze dvou zadání povídky: buď měli předepsat povídku k předem stanovenému konci, nebo naopak dopsat pokračování k určenému začátku. Povídku si nakonec zvolila polovina letošních maturantů. Přiznávám, že to bylo místy docela zábavné čtení. Čtenáři Porgazeenu se o tom mohou sami přesvědčit z několika krátkých úryvků, které jsou samozřejmě ponechány v původním znění.

Dívka také postrádala své rodiče, nicméně nebyla tak senzitivní jako její partner. Někdy až se zvířecí zhýralostí čerpala ze zděděného konta, jako by jí vůbec nestačil bohatý sirotčí důchod.

Nebylo by lze spočítat, kolik záhonů květin vyrostlo jen pro ni. A jejich postelové hrátky? Nikomu nebylo a nebude dovoleno prožívat větší rozkoše než těmto dvěma spanilým holoubátkům. Dívčino tělo bylo stejně nevyčerpatelné jako mužova fantazie.

Tak jako napovrch vypadal klidně, až téměř nevšimavě, v hlavě mu to vřelo a mrcalo se.

Dívčiny rozechvělé prsty se mu vryly pod upnutou košili a jedním trhnutím obnažily mužovu chlupatou hrud'. Zatímco muž horečně a až trapně dlouho rozepínal kalhoty, dívka ho tlačila k posteli, kde se jejich splynutí mělo stát příjemnější než tak narychlo stojmo...

Mladý muž skončil tento myšlenkový monolog, obrátil se na posteli hrudí vzhůru a podepřel si tělo pod záda v loktech ohnutýma rukama. „Miláčku, miluješ mě?“

Byl to pohled pro bohy, jak tam stála nahá, neosušené kapky vody se na ní leskly, celý tento výjev na pozadí bílých kachlíků, ve kterých se odrazilo bledě modré porcelánové těleso vany.

Tentýž den ji potkal na pánském záchodku, kde čekala, až se uvolní kabinka, zády otočená k řadě močících chlapů, kteří ji nevěnovali pozornost.

Dívka již čekala v autě. Překonal slabost a nepozvracel se.

Úterý: Dnes jsem konečně našel zábavnou a zároveň vědeckou knihu. Napsal ji Logog nebo Gogol z Ruska. Je fantastická. Pojednává o zeměpisných problémech. Loggo objevil, že když se napíše Španělsko, vyjde Čína. To je ohromné. Začal jsem také sám přemýšlet a jde mi to skvěle! Kniha se dá například použít jako ubrousek nebo sedátko. 23.30 – I jako domeček!

Vypočítal jsem si podle Pythagorovy věty, že skáču již za 2 dny! Hned jsem začal s tréninkem. Prozatím skáču na místě, protože nic se nemá přehánět.

Matně si Martin Hartéz uvědomoval, že to mluví jeho matka. Vyprávěla o Marcelce, která se celou dobu, co o ní nikdo neslyšel, utápěla v alkoholu. Přišla k ní domů den před tím a přivedla jí své dítě, o kterém tvrdila, že patří Martinovi. Martinova matka tomu nemohla věřit, neboť dítě bylo všelijak znetvořené, a nevypadalo ani trochu na pět let, které mu Marcela přisoudila. Vzala ho ale a uložila do své postele, kde ihned usnulo. Nemohla se dál bavit se silně opilou Marcelou, běžela na poštu a poslala ihned telegram...

Připravil **Martin Valášek**

Muž se železnou maskou

„Když vzbouření obyvatelé Paříže ničili Bastillu, objevili v jejích záznamech tento zápis: ‚Vězeň číslo 64389000 – Muž se železnou maskou.‘ Identifikace tohoto vězně zůstala navždy záhadou.“

Mnoho let již uplynulo od doby, kdy Aramis, Athos, Porthos a d'Artagnan bojovali jako nejstatečnější a nejoddanější královí mušketýři. Jejich odvaha se stala legendou.

Mušketýři se k nám opět vrací prostřednictvím filmu *Muž se železnou maskou* režiséra a scénáristy Randalla Wallace. Znovu se setkáme s Athosem (John Malkovich), který žije se svým synem a těší se z jeho úspěchů. Porthos (Gérard Depardieu) sice zestárl a chybí mu stará dobrodružství, ale stále ještě užívá života plnými doušky. Aramis (Jeremy Irons) se obrátil na víru a stal se knězem. Pouze d'Artagnan stále slouží králi jako kapitán jeho osobní stráže.

Píše se rok 1660. Francie hladoví. Ludvík XIII., jemuž mušketýři dříve sloužili, je mrtev a na trůn usedl jeho syn, mladý a arrogantní Ludvík XIV. (Leonardo DiCaprio). V Bastille je v té době držen záhadný vězeň v železné masce (kdo to asi bude?).

Aby zachránili vlast, musí se mušketýři znovu spojit a vydat se na svou další misi: osvobodit vězně a rozluštit tajemství jeho totožnosti. Pouze prostřednictvím této riskantní akce se jim může splnit jejich sen – sloužit znovu velkému králi.

Další hezká pohádka z hollywoodských dělen je inspirována románem Alexandra Dumase. Obsazení filmu je, myslím, přímo hvězdné. Je příjemné, že andělská tvář DiCapria hraje konečně taky zápornou postavu. Tu však v polovině filmu vystřídá druhá postava z jeho dvojrole, která vše svým superkladem vyváží. Bohužel DiCaprio umí na svém obličejčku vykouzlit jen pozitivní výraz, velký pláč nebo oči milovníka. Jeho

dvojrole skýtá mnohé komické situace: například když jeden Leo mlátí druhého, mlátí vlastně sám sebe. Také jeden druhému často přejou smrt.

Co se týče konce, tvůrci dlouho diváka napínají, zda bude happy end, či zda to bude ojedinělá výjimka. Ale po vrcholné dramatické scéně, kdy na naše hrdiny vystřelí vojsko celý zásobník ze tří metrů a žádného netrefí, je jasné, že naše hrdiny už nic nezničí. Bohužel jenom chudák d'Artagnan to schytal.

A tak dobro zvítězilo. Přátelství překonalo nebezpečí. A film končí za sborového pokřiku: „Jeden za všechny, všichni za jednoho!“

The Man in the Iron Mask (USA – 1997)
scénář a režie: *Randall Wallace*

kamera: *Peter Suschitzky*

hudba: *Nick Glennie-Smith*

hrají: *Leonardo DiCaprio, Jeremy Irons, John Malkovich, Gérard Depardieu, Gabriel Byrne* ad.

premiéra: 7. května 1998

Hanička Třeštíková

ΑΡΟΦΗΤΕΓΜΑΤΑ ΣΥΜΒΟΛΙΚΑ

Per Moralia et Ethica Dogmata Rythmice Constructa

Aneb naučné obrázky pro studenty v jazyce latinském a českém předložené

Satan fremit
caro premit.

Mnoho je věcí,
které mohou svést studenta
z pravé cesty vědění.

Non hæc casta
ad incastra.

Běda, jestliže podlehne –
z roztomilého dítěte
stává se tvor školou zjevně pohrdající.

Per amorem
dat cruorem.

Marně pak učitelé roní
krev i slzy.

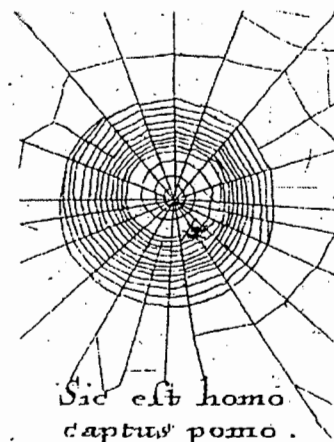
Congregantur
ne perclantur.

Zoufale svolávají pod
ochraná křídla školy.

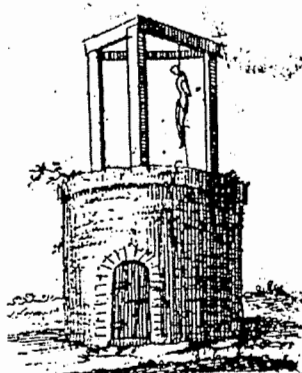
Castigatur
ne perclatur.

Ba neváhají použít
i nejkrajnější metody k nápravě.

Sic est homo
captus pomo.

Však, někdy již
není návratu.

Non offende
art sic pende

A ten, kdo zavrhl
dobré rady pedagogů i vedení školy,
končí takto.